

Erik Lindgren

Postorters namn som fort försvann

Berättelser om 74 dagsländor i namnfloran

ISBN 91-971379-8-7

Förlaget på post
Box 222
351 85 VÄXJÖ

Copyright: Erik Lindgren 1993

Innehåll

Län Ort	sid	Län Ort	sid	Län Ort	sid
L Albo-Mellby	3	K Hörvik	17	C Skefthammar	6
BD Alviksnäs	3	E Jäbbarp	18	D Stenqvista	29
T Bengtstorp	4	M Keglinge	6	R Sventorp	6
K Biskopsberg	4	D Kjulsta	19	R Sventorpsby	29
B Björkö	6	S Kroppa	19	C Säfva	6
L Björnekulla	5	U Kungsbarkarö	19	K S.Hjortseryd	30
R Björsäter	6	I Kylleijhamn	20	M Södra Wram	30
H Bockara	7	G Källehult	20	H Tingby	30
F Bredestad	7	M L:a Slågarp	20	E Torpa	31
M Brodda	8	N Lunden	21	L Torsebro	31
F Bälaryd	9	R Lunne	22	D Turinge	32
R Dogsberg	6	S Långflon	23	C Wallby	6
N Eskhult	10	U Malma	24	F Wallstorp	25
W Fors	6	F Marbäck	25	F Wedbo Solberga	25
Z Forss	13	K Matvik	18	S Wisnum	32
S Gersheden	14	R Mofalla	26	R Wånga	33
BD Gullön	14	S Norbro	6	N Agård	33
L Göinge-Gryt	15	N Perstorp	10	D Akers Bruk	34
M Heagård	16	Z Ragunda stn	27	K Aryd	34
M Hellestad	6	N Rya	12	L Asbo-	
F Hesseleby	16	N Sannagården	28	Sönnarslöf	34
H Hingstorp	16	N Semb	10	E Öbnebo	35
M Hvellinge	6	U Setterbo	28	K Örnavik	18
K Härnäs	17	K Sillhövda	28	Y Österåsen	35
S Högsäter	6	N Sjönevad	13	B Östra Ryd	6
Kartor	36				
Leveransjournal	39				

ISBN 91-971379-8-7

Förlaget på post
Box 222
351 05 VÄXJÖ

Copyright: Erik Lindgren 1993

Förord

Ortstämpelsamlare kan notera hur svårt det är ibland att komplettera hembygdssamlingar med vissa frimärken. Det rör sig ofta om sådana frimärken som stämpelplats vid poststationer med kort livstid. Ibland måste en hängiven samlare lägga ner stora summor för att kunna komplettera med ett enda märke.

Värdefrågan kan naturligtvis vara en sida av saken. En annan sida, som är av speciellt intresse även för dem som inte samlar frimärken, är frågan om **varför** det ena eller det andra poststationsnamnet blev så kortvarigt. Man frågar sig kanske vad det finns för samhällshistorisk utveckling i det olika fallen. Det är den sidan som jag försöker belysa i detta häfte ehuru med respekt för filatelisternas speciella intressen.

Om man sätter en gräns vid högst ungefär sex år för att kalla en poststations livstid för kortvarig, skulle man behöva beskriva orsakssammanhanget för omkring 450 svenska poststationer. Med en snävare avgränsning får man knappt 400 som funnits under högst fem år och drar man gränsen riktigt snävt, finner man att mindre än 100 av dem fanns under högst ett år. I historiskt perspektiv är de dagsländor.

I detta häfte har jag valt att ur den sistnämnda gruppen lämna exempel från skilda delar av landet. Jag har dock med ett enda undantag (Bälaryd) inte tagit med sådana namn, som återkommit vid en senare tidpunkt, även om de under någon period existerade bara ett år eller kortare tid.

Källmaterialet är i allmänhet mycket sparsamt och svårfunnet när det gäller dessa unika postnamn. Därför kan i vissa fall mycket litet utrymme ägnas åt vissa, medan i andra fall redovisning kan ske tämligen utförligt. I åtskilliga fall har orsaken till poststationens snabba indragning eller namnändring varit densamma. Indragningar och namnändringar som i sådana fall genomförts samtidigt på flera orter redovisas därför gemensamt. Så är fallet med 15 poststationer som ett år gamla eller ännu yngre bytte namn den 1 januari 1876 för att undvika förväxling vid sortering av post till andra platser med likljudande namn. De omtalas gemensamt under rubriken Björsäter. Särskilda förhållanden med tre halländska poststationer redovisas under rubriken Eskhult. Hallands posthistoria visar i övrigt på stora avvikelser från det normala. Intresserade rekommenderas att läsa häftet "Något om kortlivad post i Halland".

Presentationen sker i övrigt i bokstavsordning för orterna, oavsett deras geografiska belägenhet. Om den möts av gensvar, är det min avsikt att i ett följande häfte lämna bakgrundshistoria för de poststationer som fanns under högst två år, drygt 100 till antalet. För synpunkter på häftets utformning är jag tacksam.

Växjö i maj 1993

Erik Lindgren

Sammanställning över i detta häfte redovisade postortnamns livstid

10 dagar: Bälaryd

1 månad: Gersheden

2 månader: Bengtstorp, Torpa

3 månader: Eskhult, Jäbbarp, Kjulsta, Kulleijhamn, Perstorp, Semb, Sjönevad, Österåsen

4 månader: Göinge-Grydt, Turinge

5 månader: Alviksnäs, Brodda, Södra Wram

6 månader: Ragunda station, Stenqvista, Torsebro, Öbnebo

7 månader: Gullön, Härnäs, Hörvik, Lilla Slågarp, Matvik, Sventorpsby, Södra Hjortseryd, Åryd, Örnåvik

8 månader: Mofalla, Sillhöfda, Tingby

9 månader: Albo-Mellby, Heagård, Hingstorp, Wedbo Solberga

10 månader: Bockara, Wisnum, Wånga

11 månader: Björnekulla, Bredestad, Marbäck, Hessleby, Lunne, Wallstorp, Asbo-Sönnarslöf

12 månader: Biskopsberg, Björkö, Björsäter, Dogsberg, Fors, Forss, Hellestad, Hvellinge, Högsäter, Keglunge, Kroppa, Kungsbarkarö, Källehult, Lunden, Långflon, Malma, Norbro, Sannagården, Setterbo, Skefthammar, Sventorp, Säfva, Wallby, Ågård, Akers Bruk, Östra Ryd

Albo-Mellby (Kristianstads län 1875-05-01--1876-01-31)

Ordföranden i Mellby församlings kommunalstämma och nämnd C M Dolkow antogs till föreståndare för en poststation som öppnades med namnet Albomellby (Albo-Mellby) den 1 maj 1875. Han var också kantor i Mellby och Vitaby.

Det finns inte någon nämnvärd dokumentation om poststationen. Den var helt olönsam och blev en av de få som drogs in genast efter undersökningen av poststationernas lönsamhet enligt poststyrelsens cirkulär den 27 september 1876. En blick på statistiken för dess verksamhet under tiden 1 maj - 31 december 1876 var nog för att poststyrelsen skulle besluta om dess indragning med januari månads utgång 1876.

I tidtabellen som gällde för tiden närmast därefter, återgiven nedan, stavades ortens namn med två ord, Albo Mellby, medan poststationsföreståndaren i sin personaluppgift stavade namnet hopskrivet. Jag har inte sett något stämpelavtryck (finns det överhuvud taget något sådant?) och vet inte vilken som blev den vedertagna stavningen av namnet. Poststationen var verksam under bara nio månader.

		Brösarp—Cimbrishamn.							
		(Från den 1 februari 1876).							
O. L.	—	3,30	e. m.		M. F.	8,30	—	f. m.	
O. L.	4,15	4,15	e. m.	0,5	Brösarps poststation	M. F.	7,45	7,45	f. m.
				0,6	Rådunda	(M. F.	—	7,0	f. m.
O. L.	5,0	5,15	e. m.	0,3	Kiviks poststation	S. Th.	10,15	—	e. m.
O. L.	5,45	5,45	e. m.	0,5	Albo Mellby	S. Th.	9,45	9,45	e. m.
O. L.	6,30	6,45	e. m.	0,6	Rörums poststation	S. Th.	8,45	9,0	e. m.
O. L.	7,30	7,45	e. m.	0,5	Wemmerlöfs poststation	S. Th.	7,45	8,0	e. m.
O. L.	8,30	8,45	e. m.	0,6	Gladsex poststation	S. Th.	6,45	7,0	e. m.
O. L.	9,30	—	e. m.	0,6	Cimbrishamns postexped.	S. Th.	—	6,0	e. m.
				3,6					

Alviksnäs (Norrbotten 1930-02-01--06-30)

Redan 1896 gjorde representanter för bygden ett försök att få en poststation i Alviksnäs. Det misslyckades efter behandling av poststyrelsen och lika illa gick det vid ett nytt försök 1906. Det skulle dröja ända till den 1 februari 1930, innan namnet tillfördes postanstaltsförteckningen, då utan dramatik (diarienummer I b 1946/1929). Men namnet som sådant blev inte långvarigt, för redan den 1 juli 1930 ändrades poststationens namn till Alviken. Poststationen fick sedan bestå i 40 år.

Bengtstorp (Örebro län 1874-04-01--05-31)

Någon gång ifrågasätts att i ortstämpelkatalogen prissatta objekt över huvud taget har funnits i sinnevärlden. Ett fall, där man med säkerhet vet att datumstämpeln har funnits även om avtryck saknas, representeras av Bengtstorp. Datumstämpeln, värdestämpeln, brevlådan, postskylten, sigillet och vågen med vikter, avsedda för Bengtstorps förenade post- och järnvägsstation, levererades från Postens persedelförråd den 30 mars 1874. Poststationen öppnades den 1 april. Möjligen kan verksamheten ha startat någon dag senare. Inventarierna till poststationerna i Bofors, Gyttorp och Striberg levererades samtidigt och postinspektionen i västra järnvägs-postdistriktet daterade sin kvittens den 4 april 1874.

Beslutet om att öppna poststationen gjordes på förslag av trafikchefen Adolf Murray vid Nora-Karlskoga järnväg. Han uppgav i ett brev till poststyrelsen den 14 november 1873, att linjedelen Vikersvik-Bengtstorp-Byttorp-Striberg beräknades kunna öppnas för allmän trafik den 1 januari 1874. Han föreslog en förenad post- och järnvägsstation i Bengtstorp men förde inte någon station i Vikersvik på tal. Men där i skärningspunkten mellan järnvägen Striberg-Degerfors ("Vikern-Möckelns järnväg") och järnvägen Nora-Strömtorp inrättades en poststation redan den 1 januari 1874. Den drogs emellertid in, när poststationen i Bengtstorp öppnades den 1 april 1874. Nu skyndade sig ett tiotal näringsidkare som anlitat poststationen i Vikersvik att skriva till poststyrelsen att de inte ville mista möjligheten att anlita poststationen i Vikersvik. Under den följande remissbehandlingen uppgav landskansliet i Örebro att "poststationen vid Bengtstorp, belägen i glest befolkad trakt, utan någon synnerlig olägenhet torde kunna indragas". Poststyrelsen beslöt att följa rådet med maj månads utgång och med indragning av poststationen i Bengtstorp öppnades den i Vikersvik åter den 1 juni 1874. Detta ärende är mera utförligt behandlat i boken "Humlegubbar".

Biskopsberg (Blekinge 1877-01-01--12-31)

Poststationen med namnet Biskopsberg fanns bara ett år, 1877. Hela det årets frimärksförsäljning stannade vid 38 kr. Poststationen öppnades när kontraktstiden löpte ut för kronobrevbäringen och en gångpost inrättades till Biskopsberg från Lyckeby med två turer i veckan. Riksdagsfullmäktigen Arnold Svensson, som blivit utsedd till poststationsföreståndare i Biskopsberg med 150 kr i årsersättning, fick finna sig i att bli uppsagd när gångposten byttes ut mot lantbrevbäring från 1878 års ingång. Lantbrevbäraren skulle ersätta poststationen. Detta var premiär för Sverige, en premiär som samtidigt genomfördes på några andra platser i Blekinge och i Kalmar län samt på Gotland i stor skala. Om Biskopsberg och posten i Augerums socken kan man läsa mera utförligt i häftet "I Sydost".

Björnekulla (Kristianstads län 1874-01-01--11-30)

I poststyrelsens brev till länsstyrelsen i Kristianstad den 30 oktober 1873 hette det bland annat "att poststationer må inrättas å postlinjen Åby-Helsingborg vid Astorps gästgivaregård i Björnekulla under benämning Björnekulla".

Gästgivaren Carl Lindblom antogs till föreståndare för poststationen som öppnades med 1874 års ingång. I ett brev den 14 juli 1874 till poststyrelsen begärde han att få sitt årsarvode höjt från 200 till 350 kr, alternativt att bli entledigad från befattningen.

Poststyrelsen skrev nu till länsstyrelsen och bad om uppgift på någon som kunde åta sig sysslan mot lägre arvode eller högst 300 kr. Länsmannen J E Hanberg anmälde i ett "ödmjukt memorial" den 24 september 1874, "att pensionerade folkskoleläroaren A J Palmgren, vilken för närvarande bestrider postföringen från Björnekulla till Ausås poststation därtill är villig". På något sätt fick gästgivare Lindblom veta detta och skyndade sig att den 26 september återkalla sig sin avsägelse och förklara sig villig att sköta poststationen för 300 kr om året. Poststyrelsen beslöt den 2 oktober 1874 att teckna ett kontrakt med Lindblom avseende detta belopp. Men någon längre tid hade han inte glädje av det, för poststationen flyttades den 1 december 1875 till Astorps järnvägsstation, där stationsinspektör M J A Svensson fick ta ansvaret för posten med 300 kr i årsarvode för den delen av arbetet. Lindbloms uppsägning gjordes inte i tid och han fick enligt poststyrelsens beslut den 12 mars 1875 lön även för tiden december 1874 - februari 1875. Namnet på järnvägspoststationen blev Astorp och postnamnet Björnekulla upphörde således efter blott elva månaders existens.

*De i andra sidan uppgifne
Tidningar bedes om möjligt anskaffas.
Hitt har dessa icke kommit, i hvilka
ärdrom af requiruten anmärkt
för än nu.*

Lindblom

På brev och frimärken är avtryck av datumstämpeln vid Björnekulla poststation mycket sällsynta. Till skillnad från de flesta kolleger använde gästgivare Lindblom datumstämpeln någon gång i sin tjänsteskriftväxling som här i korrespondens om tidningsrekvisitioner.

Björnsäter (Skaraborgs län 1875-01-01--12-31)

I ett brev den 8 december 1874 till länsstyrelsen i Skaraborgs län redovisade poststyrelsen förändringar i postnätet, som skulle genomföras vid det följande årsskiftet i samband med att postverket tog över ansvaret för den månghundraåriga kronobrevbäringen. En av de då tillkomna västgötska poststationerna fick namnet Björnsäter. Där blev skolläraren Anders Wängstedt föreståndare med 200 kr i årsarvode. På grund av förväxling med den östgötska poststationen med samma namn lades prefixet Wester till den skaraborgska poststationen med 1876 års ingång.

Namnändringen meddelades i ett cirkulär den 22 november 1875 som berättade om inte mindre än 33 ändrade poststationsnamn "för att förekomma förväxling mellan postanstalter med likljudande namn". Av de berörda poststationerna hade följande inrättats under 1875 och var sålunda bara årsgamla, när namnen ändrades:

Björkö och Östra Ryd i Stockholms län ändrades till Arholma resp Rydboholm
Skefthammar, Säfva och Wallby i Uppsala län ändrades till Gimo, Balingsta och Trögds-Wallby

Hellestad, Hvellinge och Keglinge i Malmöhus län ändrades till Torna-Hellestad,
Skytts-Hvellinge och Glostorp

Björnsäter, Dogsberg och Sventorp i Skaraborgs län ändrades till Wester-Björnsäter,
Frösved och Sventorpsby.

Högsäter och Norbro i Värmland ändrades till Högsättersby resp Wermlands Bro
Fors i Kopparbergs län ändrades till Fors station

Fors(s) i Jämtlands län ändrades till Bispgården

Med något undantag har jag på grund av gemensamt orsakssammanhang inte redovisat de nämnda poststationerna under egna rubriker i detta häfte. Till tjänst för samlare anges emellertid här namnen på de föreståndare som sålunda efter ett år eller i vissa fall ännu kortare tid fick byta ut sina ursprungliga datumstämplat mot nya:

Björkö: telegraufföreståndaren Knut Wilhelm Sjöblom

Björnsäter: skolläraren Anders Wängstedt

Dogsberg: skolläraren J Sandén

Fors: stationsinspektorn Adolf Richard Sjöberg

Fors: fotografen M Thiodolf

Hellestad: handlanden Martin Sjögren

Hvellinge: handlanden Anders Hansson

Högsäter: handlanden J H Osterman

Keglinge: länsmannen H C Holst

Norbro: änkefru Sofie Björk

Skefthammar: organisten C G Sundin

Sventorp: skolläraren J Edgren

Säfva: fanjunkaren J O Logren

Wallby: skolläraren Erik Gustaf Wensell

Östra Ryd: organisten A Wahlrot

Bockara (Kalmar län 1874-01-01--11-07)

Poststationen i Bockara existerade blott under tio månader. Föreståndaren, hemmansägaren Carl Johan Larsson, hann aldrig bli trött på att svinga datumstämpeln. Han hade anförtrotts uppdraget som postman mot 100 kr i årsarvode, när poststationen inrättades den 1 januari 1874 i samband med att postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen.

Under 1874 byggdes järnvägen mellan Nässjö och Oskarshamn vidare. Med ett avstånd på närmare en mil till den blivande järnvägsstationen i Berga trodde ortsbefolkningen att poststationen i Bockara skulle få vara kvar. Men man var också medveten om att poststationer i järnvägarnas närhet brukade dras in och befolkningen hänvisas till den nya järnvägsstationen för sina postärenden.

Postinspektör Bengt Johan Geijer redovisade i maj 1874 till poststyrelsen efter en resa längs den blivande järnvägen hur den nya postala organisationen borde göras. Han föreslog bland annat att en gångpost skulle inrättas med två turer i veckan mellan järnvägsstationen i Berga och poststationen i Bockara. I slutskedet bestämde poststyrelsen emellertid att någon sådan gångpostlinje inte skulle inrättas och att poststationen i Bockara skulle dras in. Så skedde den 7 november 1874 och från nästa dag hänvisades befolkningen i trakten av Bockara till järnvägsstationen i Berga för sina postärenden.

Vid uppkomna klagomål från befolkningen lät poststyrelsen postmästarna i Oskarshamn, Målilla och Staby uttala sig. De tyckte att det var motiverat att återinrätta poststationen, men poststyrelsen ansåg vid föredragning att framställningen inte borde föranleda någon åtgärd. En ny framställning efter en extra kommunalstämma med Mörlunda församling den 3 augusti 1875 följdes av positiva uttalande av kronolänsmannen G Hedberg och kronofogden Gustaf Nystedt. Det hjälpte inte utan poststationen i Bockara var och förblev indragen.

Bredestad (Jönköpings län 1874-01-01--11-22)

Poststationen i Bredestad inrättades vid 1874 års ingång som ett delresultat i beslutet om att kronobrevbäringsansvaret skulle övertas av postverket. Organisten A P Nordblom antogs till föreståndare med 150 kr i årsarvode, men han fick aldrig ett helt sådant. Det berodde på att poststationen helt sonika drogs in när järnvägssträckan mellan Sommen och Aneby kunde öppnas för posttrafik och en poststation inrättades i Aneby stationshus. Dit hänvisades de som anlitat organist Nordbloms tjänster i postärenden.

Övriga poststationer i järnvägens närhet som drogs in samtidigt som den i Bredestad var Marbäck och Wallstorp. Av samma skäl drogs poststationen med namnet Wedbo Solberga in redan den 14 september 1874 och postkunderna hänvisades till den förenade post- och järnvägsstationen med namnet Solberga. Under rubriken Marbäck berättas om de tre sistnämnda kortlivade lantpoststationerna. De redovisas mera utförligt i boken "På post i Norra Småland".

Brodda (Malmöhus län 1893-04-01--08-31)

I skånska Simlinge inrättades en poststation den 1 april 1893. När beslutet togs, var poststyrelsen medveten om att namnligheten med poststationen i Slimminge, som funnits sedan den 1 april 1883, skulle kunna förorsaka förväxlingar vid brevsortering. Efter kontakt med landskansliet i Malmö beslöt poststyrelsen därför att namnet på poststationen i Slimminge skulle ändras till Brodda den 1 april 1893 samtidigt som poststationen öppnades i Simlinge. Poststationsföreståndare Nils Lindblad fick således byta ut datumstämpel och sigill. Men det fick han göra ännu en gång efter fem månader av skäl som redovisas i det följande.

Kammarjunkaren W von Haffner, som bodde på Brodda, höll en postväska med poststationen i Skurup och använde sig således av adressen Brodda, Skurup. Dit sorterades hans post och inte till Slimminge. Han besökte postinspektionen i Malmö den 19 maj 1893 och framförde klagomål över att posten till honom ofta skickades till poststationen Brodda och därifrån expedierades till Skurup för att i Skurup expedieras med hans postväska. Brev blev på så sätt ofta försenade.

Hans besök på postinspektionen följdes av en omfattande skriftväxling. Den bjöd på olika förslag om ett lämpligare namn än Brodda för poststationen i Slimminge socken. Poststationsföreståndaren förkastade förslaget Ekarp som hade förts på tal och föreslog i stället Altona. Detta namn ansåg postnästaren i Ystad "vara alldeles omöjligt, då därigenom givetvis skulle uppstå flera och större obehag än för närvarande". Han tyckte att namnet Slimmingeby vore lämpligt, om man inte stannade för Ekarp, vilket möjligen kunde förväxlas med Åkarp.

Det var rätt vanligt att man klarade av namnligheter genom att tillgripa suffix och det passade bra här. Efter postinspektionens förslag beslöt poststyrelsen att poststationens namn skulle ändras från Brodda till Slimmingeby den 1 september 1893. När kammarjunkare von Haffner läste i Sydsvenska Dagbladet den 8 augusti 1893 om den beslutade namnändringen skyndade han sig att skriva till poststyrelsen och framföra sitt uppriktiga tack.

Till Kungl. Generalpoststyrelsen!

*Quedau jag af meddelande i Sydsvenska
Dagbladet. Vill posten sett att Kgl. general
poststyrelsen tillmöteskommit min önskan
och ändrat poststationen Brodda till
"Slimmingeby" för jag känneteckna framför
min uppriktiga tack för detta tillmötes
gående, som för mig har stor betydelse*

W von Haffner

1893 den 11 augusti V. a. a.

Bälaryd (Jönköpings län, 2:a perioden 1918-11-10--11-20)

Här gör jag ett undantag från regeln att detta häfte bara redovisar kortlivade postnamn som inte funnits under mer än period. Fallet Bälaryd är nämligen ett unikum, vars make jag ännu inte stött på trots studium av omkring 2500 poststationers historia.

Bälaryds socken fick en poststation den 1 januari 1874, när ansvaret för kronobrevbäringen överfördes på postverket. Av misstag graverades dess datumstämpel felaktigt så att det stod BÖLARYD i den. Det var namnet på en gästgivaregård i Västbo härad vid diligenslinjen mellan Jönköping och Halmstad strax söder om poststationen i Wilstad (senare kallad Smålandsstenar) åtskilliga mil sydväst om Bälaryd. Ett misstag, uppenbarligen föranlett av det nyss nämnda, gjorde att man i 1874 års brådska råkade ange Bälaryd i Västbo härad som poststation i tidtabellen för diligenslinjen.

Nog av, den felaktiga datumstämpeln byttes om vid 1877 års ingång och den 30 september 1879 drogs poststationen i Bälaryd in. Och det för gott, hävdade man tills jag efter ingående studier kunde berätta följande år 1990 i boken "På post i Norra Småland" med fakta som ortstämpelkatalogen "Facit postal 1993" tagit till sig med en reservation. Detta filatelisternas rättesnöre uppger genom en notföreläsning att orten aldrig haft egen stämpel. Läsaren av följande utdrag ur boken "På post i Norra Småland" i detta häfte får göra sin egen bedömning. Kopior av källdokumentet finns till påseende för dem som inte väljer att se på originalen i Postens centralarkiv.

Ett 20-tal sockenbors brev till poststyrelsen den 11 oktober 1917 med kommunalnämndens ordförande O Carlsson som första namn blev efter utredning orsak till poststyrelsens beslut att en poststation skulle inrättas i Bälaryd i handlanden V T Bergkvists affär med innehavaren som ansvarig föreståndare. Han skötte telefonstationen och förklarade sig villig att även sköta posten.

Postdirektionen begärde den 23 oktober 1918 att poststationen skulle öppnas den 1 november. Ärendet fördröjdes några dagar i Stockholm, men den 5 november 1918 beslöt poststyrelsen att poststationen med benämning BÄLARYD skulle öppnas den 10 november. 'Erforderliga effekter och handlingar' skickades från Stockholm till den överordnade postmästaren i Tranås för vidare befordran till Bälaryd. Årsersättningen till Bergkvist fastställdes till 300 kronor.

Poststationens verksamhet började planenligt den 10 november, men Bergkvist ångrade sig. Han meddelade efter kort tid 'att han icke ville förestå poststationen med mindre än att ersättningen för poststationens handhavande höjdes till 1000 kr för år'. Detta var orimligt, skrev postdirektören i Linköping till poststyrelsen den 20 november 1918 och tillade att en kantor skulle inflytta till Bälaryd på nyåret. Då denne väntades bli hägad att svara för poststationen, skickades poststationens inventarier från Bälaryd till postkontoret i Tranås för att förvaras där 'för den händelse poststationen ånyo skulle komma i verksamhet'.

Poststyrelsen fann vid föredragning den 26 november 'skäligt medgiva att poststationens i Bälaryd verksamhet finge anses hava upphört med den 20 innevarande november'.

Eskhult (Halland 1874-01-01--03-31)

jämte Perstorp, Rya Semb och Sjönevad.

I samband med att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen inrättades 73 poststationer i Halland den 1 januari 1874. Fem av dem fanns extremt kort tid. Det var Eskhult, Perstorp, Rya, Semb och Sjönevad. Av dessa fortsatte dock tre att existera men med andra namn och belägna i närheten av den ursprungligen inrättade poststationen. Det var poststationen i Eskhult, som flyttades till Drängsered efter tre månader och fick socknens namn, poststationen i Perstorp, som efter kort tid flyttades och fick heta Abild samt poststationen i Semb, som kallades Asige när den togs över av skolläraren.

Mellan Falkenberg och Gunnarp inrättades vid 1874 års ingång en ny postlinje utöver den som från Falkenberg redan tidigare gick över Gunnarp till Svenljunga. Den nya linjen gick i motsats till den ursprungliga öster om Åtran och passerade Årstad, Vessige, Rya och Krogsered, innan den gick över Åtran för att strax därefter sluta i Gunnarp. Från Krogsered inrättades en sidolinje till Drängsered socken, 5/8 mil lång, för vilken Elias Persson i Eskhult åtog sig transporten. Han blev också föreståndare för den samtidigt inrättade poststationen i Eskhult, sedan han vid förhandling med länsmannen accepterat ett årsarvode på 45 kronor för båda åtagandena tillsammans.

Så hade han dock inte uppfattat frågan, menade han, när han den 9 februari 1874 skrev till poststyrelsen. I detta brev uppgav han att han på kronolänsmannens enträgna uppmaning hade åtagit sig att befordra posten mellan Krogsered och Eskhult men att han först senare fått veta att han också skulle hålla en poststation öppen dagligen. Han anhöll om befrielse från båda uppdragen och att poststationen skulle flyttas från Eskhult till Drängsereds skolhus.

Landshövdingen tillstyrkte framställningen och poststyrelsen beslutade genom ett brev den 24 februari 1874 att Elias Persson skulle entledigas och att poststationen i Eskhult skulle dras in med mars månads utgång samt att en poststation skulle öppnas med namnet Drängsered den 1 april 1874.

Datumstämpeln med gravyren ESKHULT hade hunnit levereras från persedelförrådet i Stockholm den 16 mars 1874. Såvitt kan bedömas ingick den i en post om 22 stämplor och sigill till Falkenberg. Den kan möjligen ha hunnit användas några dagar innan poststationen drogs in. Eventuellt befintliga brev eller frimärken med detta stämpelavtryck behöver således inte vara förfalskade. Man kan dock inte helt utesluta manipulationer med datumstämpeln efter mars månads utgång, när poststationen var indragen. Postmästaren i Falkenberg återsände den nämligen inte till Stockholm förrän den 9 november 1874. På den tiden hade det väl inte hunnit växa fram något hembygdssamlande men detta utesluter inte möjligheten att någon klåfingrig person använt stämpeln.

Om **Perstorp** kan berättas att Gustaf Nilsson utsågs till föreståndare för denna poststation från dess öppnande med 1874 års ingång men förordnandet överläts efter kort tid på folkskolläraren J Erlandsson i Abild, varvid poststationen i Perstorp drogs in. För poststationen med namnet **Semb**, också planerad att öppnas med 1874 års ingång, utsågs Per Persson till föreståndare. Han skulle också svara för gångposten mellan Slöinge och Semb. Vid kontakt med länsmannen hade han åtagit sig

uppgiften för 50 riksdaler om året men informationen dem emellan var troligen inte fullständig. I ett brev till poststyrelsen den 7 januari 1874 skrev Persson bl a:

"När det från vederbörande mig blivit tillkännagivet, att utom det, att jag skall två gånger i veckan avsända och mottaga post, jag ock tillika skall vara stationsföreståndare, vilken befattning jag alls icke själv kan sköta, ej heller visste om, när jag åtog mig brevbararebefattningen; och alltså finner jag mig föranlåten och fullt berättigad att nämnde befattning mig avsäga".

Per Persson skrev inte själv sitt brev utan anlät hjälp till såväl författandet som utskriften. Samma handstil och nästan samma ordalydelse återfinns för övrigt i ett brev daterat den 5 januari och underskrivet av Gustaf Nilsson i Abild, som också ansåg sig ha tagit emot en befattning utan att vara tillräckligt informerad om dess omfattning eller hela dess innebörd.

I fortsättningen av Per Perssons brev heter det bl a:

"Å ena sidan är det en ren omöjlighet för en jordbrukare, ja vilken som helst, att för en summa av femtio Rdr åtaga sig en befattning, som kräver 1460 timmars hemmavaro om året, isynnerhet som det skall vara den tid av dagen, då han är mest i verksamhet. Om man härav beräknar, att man har 3 öre i timmen, vilket ju är alldeles för litet, så skulle de återstående 6 Rdr 20 öre vara för brevtransporten, som är 2 mil i veckan fram och åter, vilket gör för 52 veckor 104 mil och ungefär 6 öre per mil. Detta må ju synas för var och en omöjlighet, när arbetaren nu för tiden avlönas tämligen väl. Dessutom anser jag också, om jag har tillåtelse att yppa min mening, det vara onödigt, att då posten ej mer än en gång i veckan hämtas och avsändes, hålla poststationen öppen mer än de dagar posten avhämtas och avgår, ty var och en som vill avhämta eller lämna brev, kan ju i de flesta fall hava tid för detta, denna så väl som någon annan dag."

I avslutningen av sitt brev föreslog Per Persson att skolläraren i Asige församling A Ljungblad, som bodde nära kyrkan, skulle bli poststationsföreståndare. Poststyrelsen kontaktade länsstyrelsen i Halmstad. Därifrån svarades den 7 mars 1874:

"Till följd av skrivelsen den 19 sistlidne januari angående poststationsföreståndarnas i Semb, Asige socken, och i Perstorp, Abilds socken, avsägelse av berörda befattningar, får Komungens Befallningshavande, med återställande av deras hitsände ansökningar, härigenom, efter det yttrande blivit inhämtat från kronofogden i orten, hemställa: att Per Persson i Semb och Gustaf Nilsson i Perstorp entledigas från sina befattningar såsom poststationsföreståndare mot skyldighet att fortfarande mot förut med dem överenskomna belopp, femtio riksdaler till vardera, ombesörja postföringen till och från var sin socken, även om stationerna komma att förflyttas till andra ställen inom socknarna, helst sådant icke förorsakar postförarna synnerligt längre väg eller avsevärd större möda: samt att poststationerna i Semb och Perstorp, vilka utan nämnvärd rubbning i nuvarande postgång med lätthet kunna förläggas till andra platser, må flyttas, den förra till Asige, varest till poststationsföreståndare föreslås därtill lämplige folkskolläraren A Ljungblad, vilken förklarar sig villig sköta befattningen, mot årligt arvode av sjuttiofem rdr om stationen ej behöver hållas öppen mer än två dagar i veckan under bestämda timmar, men eljest etthundratjugofem riksdaler, samt poststationen i Perstorp till Abild, där folkskolläraren J Erlandsson, vilken är

lämplig och villig, föreslås till föreståndare, mot årligt arvode av sjuttiofem rdr, om stationen hålles öppen endast två dagar i veckan, men eljest etthundrafemtio rdr, och torde berörda belopp få anses icke vara obilliga".

Poststyrelsens beslut blev att folkskolläraren A Ljungblad skulle antas till föreståndare med 125 kr i årsarvode för poststationen i Asige. Per Persson blev kvar vid sitt åtagande som enbart postförare mot 50 kr om året. Poststationsnamnet Semb försvann genom den ändringen med mars månads utgång.

Det är sannolikt att varken datumstämpeln Semb eller datumstämpeln Perstorp någonsin kom till användning. Visserligen skulle man kunna förmoda att Perstorps datumstämpel fanns med bland de 22 stämplat som levererades till postkontoret i Falkenberg från Stockholm den 22 mars 1874, men att postmästaren inte lät den skickas vidare, eftersom beslutet om indragning av poststationen i Perstorp var fattat den 16 mars. Mera sannolikt är det att Persedelförrådet stoppade leveransen av Perstorps datumstämpel redan i Stockholm. I förrådets inventariejournal finns på sidan för Falkenberg fyra överstrukna rader, avsedda en tänkt leverans den 28 mars 1874 av bland annat 1 sigill, 1 värdestämpel, 1 vågbalans, 1 par vågskålar, 3 kg järnvikter och 1 stämpellåda. En klammer vid överstrykningen säger "utgår". Efter en ny klammer står ordet "Abild".

Man noterar särskilt att de överstrukna raderna inte omfattar ordet "brevstämpel". En på raden därunder gjord anteckning för leverans den 1 april från Stockholm av ett sigill och en brevstämpel med citationstecken för ordet Abild i anmärkningskolumnen kan tolkas så att stämpelgravören då var färdig med den nya datumstämpeln. Det sakande ordet "brevstämpel" i raderna ovanför bör då innebära att den tidigare färdigställda datumstämpeln med gravvren PERSTORP inte blev levererad, eftersom persedelförrådet blivit informerat om poststyrelsens beslut den 16 mars. Denna teori stärks av det faktum att det inte finns någon anteckning om återleverans från Falkenberg av Perstorps datumstämpel, men det finns det däremot för Eskhults, Sjönevads och Ryas stämplat.

Till föreståndare för poststationen i **Rya** vid den nya postlinjen mellan Falkenberg och Gunnarp på östra sidan om Åtran utsågs N Andersson med 20 kronor i årsarvode. Rya ligger i Krogsereds socken, men samtidigt inrättades också en poststation med namnet Krogsered i kyrkbyn. Där blev handlanden J S Andersson föreståndare med 75 kr i årsarvode.

I poststyrelsens beslut den 11 december 1873 om kronobrevbäringens avskaffande i Halland förutsåg Wilhelm Roos att man kunde ha tagit till i överkant och antydde inskränkning i antalet då beslutade poststationer. Men initiativet till indragning av poststationen i Rya kom indirekt från poststationsföreståndaren själv. Han gjorde nämligen tidigt en framställning om att befrias från sitt uppdrag, såvida hans arvode inte höjdes från 20 till 300 kronor per år. I ett brev den 23 februari 1874 till postkontoret i Falkenberg återfinns poststyrelsens beslut om att poststationen i Rya skulle dras in med mars månads utgång och att stationens "tillhörigheter därefter till allmänna postpersedelförrådet insändas".

Den halländska poststationen med namnet Rya fanns således bara under tre månader. I Rya socken i Kristianstads län fanns en poststation med samma namn under åren 1874-1878.

En poststation öppnades med namnet **Sjönevad** den 1 januari 1874 vid Sjönevads gästgivaregård, belägen vid en nya postleden mellan Falkenberg och Gunnarp på östra sidan om Åtran. J A Nygren blev föreståndare med 22 kr i årsarvode. Summan förefaller löjligt liten, men det finns exempel på ännu lägre belopp vid samma tidsperiod nämligen i Kronobergs län.

När Nygren begärde att få arvodet höjt till 200 kronor, bäddade han för poststationens indragning. Han väntade otåligt på ett positivt besked om den äskade förbättringen och daterade den 28 mars 1874 ett brev till poststyrelsen när han just fått veta motsatsen. I detta brev uppgav han sig tro att hans begäran om högre arvode hade blivit beviljad "till dess jag med senast ankommen Post från Kungl. Postmästaren i Falkenberg blev underrättad dels att Postanstalten härstädes blivit från och med den 1 nästa April indragen och dels att jag för 3 månaders tjänstgöring hade att mottaga 5 kr 50 öre".

Nygren begärde att få ut den andel av en årslön som han ansåg sig berättigad till på grund av det tidigare obesvarade brevet, men i poststyrelsen gjorde man blott följande anteckning på brevet: "Såsom ej med stämpelpapper försedd, kunde denna ansökning ej förekomma till prövning".

Den enes död, den andres bröd, säger man ibland. Riktigt så illa var det ju inte men jag kan inte förbigå att nämna att poststationsföreståndaren i Vessige drog fördel av indragningen av poststationerna i Rya och Sjönevad. Samtidigt med den förändringen höjdes nämligen årsarvodet vid Vessige poststation från 75 till 200 kr och kyrkoherden C E Hagstedt fick i egenskap av föreståndare skriva under ett nytt kontrakt.

Utdrag ur leveransjournalen finns på sid 39

Forss (Jämtland 1875-01-01--12-31)

Fotografen M Thiodolph med adress Forss prästgård utsågs till föreståndare för den poststation som öppnades med namnet Forss i Fors socken med 1875 års ingång. Han fick 250 kr i årsarvode, samma belopp som tillerkändes nio av de 23 nya poststationsföreståndarna i Jämtlands län vid detta tillfälle. Thiodolphs titel uppgavs i de ursprungliga handlingarna som "fotografist" men detta ändrades till våra dagars titelbeteckning i förteckningen över poststationsföreståndare i samband med att poststationens namn ändrades den 1 januari 1876 till Bispgården.

Orsaken till namnändringen var att en poststation med namnet Fors hade öppnats i Älvsborgs län samtidigt med den jämtländska Forss och dessutom öppnades i Kopparbergs län den 6 september en poststation med namnet Fors. För att skilja dem åt fick den sistnämnda poststationen suffixet "station" vid 1876 års ingång och den jämtländska ändra namn till Bispgården, medan den älvsborgska poststation behöll sitt ursprungliga namn. Ändringarna kungjordes i ett cirkulär från poststyrelsen den 22 november 1875, då uppgift lämnades samtidigt om 33 namnändringar. Den stora brådskan vid organisationen av postgången när kronobrevbäringen skulle upphöra torde ha bidragit till att man inte från start hade sett upp tillräckligt noga vid namngivning av poststationerna.

Gersheden (Värmland 1878--11-01--11-30)

På västra sidan av Klarälven ungefär i jämnhöjd med lastplatsen Holsby ligger Gersheden. Under november 1878 var det namnet på en poststation, nämligen den som vid tillkomsten 1875 hade fått namnet Ransäter. I liggaren över "Poststationerna i Riket" angavs före riksdagsmannen Olof Olsson som föreståndare för Gershedens poststation, samme man som var föreståndare för poststationen med namnet Ransäter vid dess tillkomst långt norr om kyrkbyn.

Olsson hade ställt som villkor att Ransäters poststation förlades till Holsby, vilket poststyrelsen fann "skäligt medgiva" enligt beslut den 8 december 1874. Det faktum att Ransäters Bruk hade postadress Mölnbacka kom att förorsaka oregelbundenheter med posten, för ofta hamnade brukets brev i postväskan till Ransäter. Bruksägaren Edv. Dahlgren framhöll detta i ett brev den 11 juni 1878 till poststyrelsen. Efter utredning anförde postinspektören i Göteborg den 12 juli 1878, att

"därest felexpediering av försändelser till Ransäters Bruk med adress Mölnbacka, skall kunna antagas helt och hållet upphöra, en förändring av namnet å Ransäters poststation synes postinspektionen av nöden".

Efter kontakt med landskansliet beslöt poststyrelsen därefter att poststationen skulle kallas Gersheden från och med november 1878. Det visade sig dock vara en olämplig lösning och med Olssons avgång som föreståndare flyttades poststation till kyrkbyn och namnet Ransäter återinfördes redan den 1 december samma år. Postkåp-personalen vid järnvägar i närheten fick föreskrifter att iakta särskild försiktighet vid expediering av post avsedd för Ransäters Bruk i Mölnbacka.

Gullön (Norrbotten 1930-06-01--12-14)

Arbetschefen för Inlandsbanans mellersta distrikt skrev den 14 april 1930 till postdirektören i Boden. Han informerade om att en större arbetsstyrka skulle förläggas i de bygder som berördes av den projekterade delen av Inlandsbanan mellan Arvidsjaur och Sorsele.

"Angeläget är därför", skrev han, "att en poststation snarast anordnas i Sandudden, vilken lämpligen till hösten flyttas till södra Slagnäs samt från och med nyåret en poststation i Bure".

Postdirektören lät postmästaren i Arvidsjaur yttra sig över framställningen och fick därigenom fram förslaget att "den nya poststationen, som lämpligen skulle kunna kallas för Gullön, skulle förläggas vid Gullön fåbodar, vid stranden av Storavan samt mitt emot ön med samma namn". Handelsföreståndaren Hugo Öhman, 25 år gammal, föreslogs få hand om den önskade poststationen.

Postdirektören var i sitt eget yttrande inte övertygad om att namnet Gullön skulle bli en parentes i postanstaltsförteckningen. Han skrev nämligen i sin aktpåskrift till poststyrelsen att "det med säkerhet torde kunna förutses att, även efter det bandelen Arvidsjaur-Sorsele öppnats för allmän trafik, behovet av fast postanstalt i Gullön fortfarande kommer att göra sig gällande". Motiveringen till detta förutseende var följande:

"Järnvägens sträckning upp till sjön Storavan samt anläggandet av håll- och lastageplats i Gullön har skett med tanke på att den trafik av resande och gods, som äger rum båtleddes å sjön Storavan, här skulle erhålla anknytning till järnvägsnätet. Med hänsyn härtill syne det lämpligast att en poststation i Gullön icke gives endast tillfällig karaktär".

Poststyrelsens beslut följde förslaget och återspeglas dels i en cirkulärnotis och dels i en skrivelse den 20 maj 1930 till bl a postmästaren i Arvidsjaur. Det innebar att poststationen med namnet Gullön öppnades den 1 juni 1930. Men skälet till att poststationen skulle bli permanent föll bort.

Den 27 november 1930 redovisade postdirektören i en fyra foliosidor lång skrivelse med åtskilliga bilagor den förändring som hade inträffat sedan poststationen i Gullön hade inrättats. Han anmälde nu att arbetsledningen vid Inlandsbanan hade begärt att få flytta poststationen från Gullön till trakten av Södra Slagnäs. Invånarna i Slagnäs hade också passat på att göra framställning om en poststation i deras samhälle genom ett brev med 24 namnunderskrifter. Överst bland namnteckningarna förekom namnet firma A E Larsson.

Följden blev poststyrelsens beslut att dra in Gullöns poststation den 14 december 1930. Därmed har man kunnat lägga ännu ett kortlivat postnamn till handlingarna. Postkunderna fick dock en enklare ersättningsanordning genom ett postombud i Gullön under perioden fram till och med den 14 september 1936. I dess datumstämpel, använd från och med juli 1934, fanns gravyren AVAVIKEN POSTOMB 1.

Göinge-Gryt (Kristianstads län 1876-01-01--04-30)

Med inspektör J Sandberg som föreståndare öppnades en poststation i Vanås i Gryts socken med namnet Grydt den 1 januari 1874. En gångpost anordnades från den samtidigt inrättade poststationen Qviinge till Vanås gård. Sandberg fick 75 kr i årsarvode men begärde i ett brev till poststyrelsen den 6 januari 1875 att få det höjt till 100 kr. Styrelsen beslöt vid föredragning den 5 februari 1875 att "*då fråga är om stationens indragning, kunde ansökan f n ej beviljas men framdeles anmälas, om anledning därtill förekommer".*

Bakgrunden till indragningstanken var den skriftväxling som allt sedan maj 1874 förekommit i frågan om postföringen från Qviinge, för vilken poststationsföreståndare J P Rosengren i Qviinge hade kontrakt innan postföringen ändrades att utgå från Knislinge. Poststyrelsen skrev den 14 januari 1875 till länsstyrelsen i Kristianstad och frågade "*i vad mån någon beaktansvärd olägenhet för utväxlingen av tjänsteförsändelser må anses kunna förmedlas genom indragning av poststationen i Grydt, ävensom den särskilda postföringen mellan Grydt och Knislinge närbelägna poststation".*

Efter länsstyrelsens svar den 31 juli 1875 om att poststationen var högst nödvändig för tjänsteförsändelsers behöriga befordran fick poststationen vara kvar. På grund av risk för förväxling med den poststation som hade öppnats i Östergötland med namnet Gryt den 1 januari 1875 fick den skånska poststationen prefixet "Göinge-" från 1876 års ingång. Namnet **Göinge-Gryt** varade dock inte mera än fyra månader och från den 1 maj ersattes det med namnet **Vanås**.

Heagård (Kristianstads län 1876-03-03--11-30)

På järnvägssträckan mellan Ängelholm och Åstorp inrättades en poststation i Spannarps järnvägsstation vid 1876 års ingång, varvid poststationen i Ausås drogs in. Stationen söder om Spannarps, d v s Heagård, kunde inte öppnas vid detta tillfälle. I ett telegram från Malmö den 4 januari 1876 till byråchefen Hübner vid poststyrelsen anmälde postinspektionen följande: "Heagårds station ej så färdig att Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen tillåter dess öppnande". Den 3 mars skickades ett nytt telegram i denna fråga, denna gång med följande text: "Enligt nu inkommet meddelande är Heagårds station för allmän trafik öppnad, poststation öppnad där i dag".

Poststationen anges i stämpelkatalogen såsom upphörd den 30 november 1876. Detta datum torde vara ungefärligen riktigt, men däremot inte uppgiften att poststationen därefter skulle ha hetat Norra Vram, en uppgift som tycks ha hämtats från boken "Sveriges fasta postanstalter genom tiderna". Öppnandet av poststationen med namnet Norra Vram den 1 december 1876 har inte med indragningen av Heagårds poststation att göra. De båda poststationerna låg för övrigt norr resp söder om Åstorp och i skilda socknar.

I ett brev till poststyrelsen den 14 december 1876 anmälde postinspektören i Malmö med följande ord det faktum att poststationen Heagård var indragen: "Sedan direktionen för Landskrona-Engelholms järnvägsbolag numera icke håller någon stadigvarande person att förestå Heagårds järnvägsstation, där varken biljett säljes eller gods emottages, har postinspektionen ock indragit poststationen i Heagård". Något datum för denna förändring angavs inte. I den handskrivna liggaren över rikets postanstalter finns Heagård införd utan uppgift om föreståndarens namn.

Hessleby (Jönköpings län 1874-01-01--11-07)

Vid postlinjen mellan Eksjö och Västervik öppnades med 1874 års ingång några poststationer på grund av att ansvaret för kronobrevbäringen överfördes på postverket. En av dessa poststationer låg vid Hessleby kyrka. Organisten Malcolm Sjögren antogs till föreståndare med 125 kr i årsarvode. Han fick inte ut ett helt sådant för han blev uppsagd för tillämpning från den 8 november 1874. Orsaken var att poststationen drogs in, när järnvägen mellan Nässjö och Oskarshamn var så långt kommen att poststationen kunde förenas med den intilliggande järnvägsstationen Mariannelund.

Hingstorp (Kalmar län 1874-01-01--09-30)

Enligt en överenskommelse mellan poststyrelsen och landskansliet i Kalmar skulle tingsskrivaren G Olsson anställas som föreståndare för den poststation som

öppnades med 1874 års ingång vid Ilingetorps by utanför Torsås. Namnet på poststationen stod i poststyrelsens beslut angivet som Hingstorp. När beslutet genomfördes, blev det tingsskrivaren P Petersson som fick tjänsten, till en början med 96 kr i årsarvode.

Postmästaren i Kalmar anmälde genast till poststyrelsen att poststationens namn borde vara Ilingetorp, men då var redan kungörelsen om Hingstorp distribuerad och datumstämpeln rekvirerad. Brådska vid tiden för genomförande över stora delar av landet av den stora omorganisationen med kronobrevbäringen torde ha varit orsak till att man i Stockholm inte reagerade genast på postmästarens anmälan. Det gjorde man inte förrän efter att poststationsföreståndare Petersson i ett brev till kronofogden den 28 juli 1874 påtalat olägenheten med det egendomliga namn poststationen hade fått. Efter påpekande från landskansliet beslöt poststyrelsen att i stället anta namnet Torsås från den 1 oktober 1874.

Hingstorp finns och fanns inte i sinnevärlden. Att namnet och datumstämpeln fick denna utformning beror på en felläsning. Det handskrivna ordet Ilingetorp kan lätt läsas som Hingetorp eller vid slarvig avskrift i nästa led som Hingstorp. Mera om detta unika fall finns att läsa i boken "Humlegubbar".

Härnäs (Blekinge 1874-07-01--1875-01-31)

Vid järnvägen Vislanda-Karlshamn öppnades den 1 juli 1874 en förenad post- och järnvägsstation med namnet Härnäs. Stinsen C Holmgren blev ansvarig för både post- och järnvägssysslorna. Innan han ännu lämnat över ansvaret till efterträdaren Gustaf Adolf Rost fick han byta ut datumstämpeln och sigillet. Orsaken var att namnet Härnäs vållade problem genom förväxling vid sortering av post till andra poststationer, vars namn skrevs med svårläst handstil, t ex Hönö, Hörja, Hörks och Hørsne. Poststyrelsen beslöt att poststationen i Härnäs skulle heta Hemsjö från den 1 februari 1875.

Hörvik (Blekinge 1884-04-01--10-31?)

samt Matvik och Örnävik

En storvulen tanke av Listerkustens Ångbåtsaktiebolag att organisera båttrafik ledde bland annat till att poststyrelsen på förslag av postmästare Bengt Mauritz Holm i Karlshamn den 1 april 1884 inrättade några poststationer längs blekingekusten. Tre av dem blev kortlivade, Hörvik, Matvik och Örnävik. Poststyrelsen sade nämligen ja till postmästarens önskan att säga upp kontrakten med föreståndarna redan 1884. Skälet var att ångbåten under den följande seglationsperioden bara skulle anlöpa dessa hamnar "då och då, när frakter där kunna erhållas".

Poststationen i **Hörvik** stängdes alltså för gott på hösten 1884, när ångbåten slutade gå för året. Exakt datum är svårt att fastställa och i ortstämpelkatalogen finns ett

frågetecken för detta, ehuru den anger 31 oktober för Matvik och Örnaviks poststationer, vilka stängdes för gott samma dag som poststationen i Hörvik. Den påbörjade kusttrafiken var för övrigt ett misslyckande och pågick bara två säsonger. Båten i fråga, med namn Viktoria, torde ha sålts redan på våren 1886.

I **Matvik** fanns också en poststation från den 1 april 1884 till seglationstidens slut samma år. Ortstämpelkatalogen anger den 31 oktober 1884 som slutdatum. Årsarvodet för poststationsföreståndaren, d v s ångbåtskommissionären på platsen, var 50 kr.

Redan innan seglationen började år 1884 skrev postmästare Holm till poststyrelsen att poststationen i **Örnavik** *"troligtvis snart bliver överflödig så fort ångbåten får en anläggningsbrygga, som är ifrågasatt vid den 1/4 mil från Örnavik belägna större platsen Norge, och då bör poststationen i Örnavik förflyttas till Norge och hållas öppen hela året, emedan denna plats ligger i kärppostlinjen Karlshamn-Sölvesborg och förut varit försedd med poststation"*. På denna punkt blev postmästarens förslag inte genomfört. Till föreståndare för poststationen i Örnavik hade Pehr Pehrsson utsetts vid starten den 1 april 1884. Han begärde redan efter en vecka att bli entledigad och Holm lyckades så småningom anställa Olof Olsson som föreståndare till seglationstidens slut. Den 9 juni 1884 påminde Holm poststyrelsen om att poststationen borde förflyttas till Norge, där det fortfarande inte fanns någon ångbåtsbrygga. Hans samtidiga begäran "att nämnde poststation i Örnavik såsom varande alldeles obehövligen måtte indragas vid denna månads utgång" vann inte heller gehör den gången.

Jäbbarp (Östergötland 1874-05-15--1874-07-??)

Den 15 maj 1874 uppges ha varit den första dagen för postverksamhet vid järnvägsstationen i Jäbbarp. Då blev stationsföreståndaren Frans Johan Öfverström ansvarig också för postgöromålen, sedan poststyrelsen gått med på en framställning den 20 april 1874 från chefsexpeditionen vid Kungl. 1:sta Livgrendadjärregementet om en poststation vid Jäbbarp under den tid då de årliga vapenövningsmötena pågick. Före järnvägsstationens tillkomst hade soldaterna gått till fots från Linköping för att påbörja övningarna på Malmen. Förändringen noterades av tidningen Östgöta Correspondenten som skrev bl a följande i en notis den 23 maj 1874: "Blott för ett par år sedan drog krigsmanskapet med flygande fanor och klingande spel genom staden. Nu inburas det i järnvägskupé för färd med tåg till Jäbbarp".

Postnamnet Jäbbarp blev kortvarigt, för redan innan det följande årets verksamhet påbörjades, anmälde styrelsen för Statens järnvägstrafik i ett brev till poststyrelsen den 8 april 1875, "att stationen Jäbbarp vid Östra stambanan hädanefter skall benämnas **Malmslätt**." Det året var poststationen öppen (med namnet Malmslätt) under tiden 30 april - 3 juli. Det är inte känt hur länge den varit öppen under 1874, men livstiden för postnamnet Jäbbarp torde ha varit allra högst tre månader.

Kjulsta (Södermanland 1879-01-01--03-31)

Kjulsta var under perioden 1 januari - 31 mars 1879 namnet på den poststation som hade öppnats med namnet Jäder, när kronobrevbäringen i Södermanland upphörde med 1875 års ingång. Namnet ändrades till Jäderön den 1 april 1879, en poststation som under perioden 1 oktober 1892 - 31 december 1893 ersattes med poststationen i Björsund.

Kroppa (Värmland 1875-01-01--12-14)

Enligt ett brev den 8 december 1874 från poststyrelsen till länsstyrelsen i Karlstad skulle från 1875 års ingång en poststation öppnas i Kroppa med bruksförvaltaren Theodor Edman som föreståndare. Med gående bud befordrades post från Storfors poststation till Kroppa enligt ett avtal med Storfors Bruks AB för 2 kr per mil. Edmans årsersättning på 100 kr höjdes genom poststyrelsens beslut den 1 juni 1875 till 300 kr men han fick inte glädje av detta så länge, för poststationen drogs in den 14 december 1875. Orsaken var att en förenad post- och järnvägsstation öppnades följande dag i Nykroppa vid Östra Värmlands järnväg, där posttrafik började fyra dagar efter att allmän trafik hade inletts på delsträckan Storfors-Gammalkroppa via Nykroppa och Herrhult. Till järnvägsstationen i Nykroppa fick även de vända sig som tidigare anlitat Kroppa poststation.

Kungsbarkarö (Västmanland 1874-01-01--12-31)

Vid Ängsvaktentugan i Tyskhagen utmed postlinjen mellan Eskilstuna och Köping inrättades den 1 januari 1874 en poststation som fick socknens namn Kungsbarkarö. Som föreståndare anställdes ängsvaktaren G Holm med 100 kr i årsarvode. Mera än ett sådant fick ha aldrig ta emot, för poststationen drogs in redan med 1874 års slut. Detta berodde på att Holm uppgav sig inte kunna förena tjänsten som ängsvaktare med arbetet som poststationsföreståndare.

Poststyrelsen godtog dock inte utan vidare det följande förslaget från postmästaren i Köping om att låta dra in poststationen. På förfrågan meddelade länsstyrelsen emellertid att det inte fanns någon annan i trakten som var lämplig till poststationsföreståndare. Brevlådan vid Kungsbarkarö ansågs böra behållas och kronolänsmannen G O Strömstedt föreslogs till brevlådsvärdare med 30 kr i årsersättning. Brevlådan fanns kvar till och med januari 1877, varefter kärpposten på linjen Rekarne-Köping drogs in på grund av att järnvägssträckan mellan Rekarne och Valskog hade öppnats för trafik. Därmed försvann också brevlådan från Kungsbarkarö som redan med 1875 års ingång mist sin poststation på grund av brist på föreståndare.

Kylleijhamn (Gotland 1874-01-01--03-31)

Datumstämpeln med namnet Kylleijhamn torde ha använts under de tre första månaderna av år 1874. Poststationen skulle enligt beslutet om organisation vid kronobrevbäringens upphörande på Gotland ha öppnats hos tullinspektör S H Lillja vid Kylleijhamn. Denne avled emellertid innan han hunnit tillträda. I stället fick handlanden Herman Nyberg ta hand om postärendena i sin affär vid Stengrinda i Helvi. Han vikarierade sålunda för den avlidne föreståndaren och blev enligt poststyrelsens beslut den 12 mars 1874 ordinarie föreståndare för poststationen som den 1 april 1874 döptes om till Helvi.

Källehult (Kronobergs län 1884-01-01--12-31)

Efter en långvarig utredning beslöt poststyrelsen att en lantbrevbäring skulle inrättas mellan Tingsryd i Småland och Hovmansbygd i Blekinge förbi Yttre Källehult och att en poststation skulle öppnas på den sistnämnda platsen. Beslutet genomfördes med 1884 års ingång och poststationen fick namnet Källehult. Till föreståndare utsågs handlanden Håkan Svensson som "tillförband sig att förestå poststationen under en tid av tre år utan någon ersättning från postverket".

Postmästare Janne Lagerström i Växjö noterade emellertid att det var föga omsättning vid poststationen och han förfasade sig dessutom över dess skötsel. I ett brev den 3 oktober 1884 till poststyrelsen begärde han att få säga upp kontraktet med Håkan Svensson. Under den följande remissbehandlingen uppgav länsstyrelsen i Växjö att "poststationen i Källehult utan väsentligare olägenhet för orten kunde indragas, därest brevbäringen komme att ombesörjas av lantbrevbäraren å linjen Tingsryd-Hovmansbygd". Utan någon omständlig procedur gick poststyrelsens följaktliga beslut i verkställighet den 31 december 1884. Det blev däremot komplikationer på grund av föreståndarens oförmåga att återleverera frimärksförskottet. En brist på kr 97:52 fick länge balanseras i bokföringen och inte förrän den 31 juli 1909 kom poststyrelsens beslut att beloppet fick avföras ur räkenskaperna under titeln "Försvunna medel".

Poststationen i Källehult behandlas utförligare i boken "Kongaposten".

Lilla Slågarp (Malmöhus län 1875-01-01--07-26)

Som en av de många poststationer som inrättades på grund av att kronobrevbäringen upphörde öppnades den med namnet Lilla Slågarp vid 1875 års ingång. Posten kom dit med häst och vagn via en lång linje som utgick från Marsvinsholm vid järnvägen Malmö - Ystad och sträckte sig mot väster söder om järnvägen över poststationerna i Sjörup, Skivarp och Västra Vemmenhög, postkontoret i Anderslöv och poststatio-

nen i Alstad ända fram till Lilla Slågarp. På denna drygt fyra mil långa linje befordrades kärrepost två gånger i veckan i vardera riktningen. O Ottosson utsågs till föreståndare för poststationen i Lilla Slågarp med 250 kr i årsarvode, en summa som han inte fick ut i sin helhet. Poststationen drogs nämligen in den 26 juli 1875 såsom obehövlig. Den långa postlinjen ändrades att sluta i Alstad. Omorganisationen samordnades med indragning av postdiligensen mellan Malmö och Trelleborg. Jag har funnit en förfrågan till poststyrelsen från postmästare B H P D Kjellman i Malmö om poststationsföreståndaren skulle "avlönas för hela månaden eller endast till och med den 26 dennes, då stationen stängdes" men eljest är det mycket sparsamt med dokument kring den kortlivade poststationen Lilla Slågarp.

Inte långt från Lilla och Stora Slågarps kyrkor ligger Klörup. Flera omgivande socknar var i december 1866 engagerade i en framställning till poststyrelsen om att få en postexpedition i Klörup. Länsstyrelsen uttalade sig varken för eller emot när framställningen sändes vidare till poststyrelsen den 10 januari 1867. Frågan sköts på framtiden vid föredragning i poststyrelsen den 11 april 1867 och någon poststation med namnet Klörup kom aldrig till stånd.

Lunden (Halland 1875-01-01--12-31)

Hemmansägaren Anders Bengtsson i Torpa blev föreståndare för den poststation som med namnet Lunden öppnades den 1 januari 1875 vid postlinjen mellan Borås och Varberg. Samtidigt öppnades en poststation vid Åsbro gästgivaregård med namnet Ås (flyttad till järnvägsstationen och namnändrad till Derome den 8 november 1880). Båda underställdes postkontoret i Varberg

Anders Bengtsson var inte nöjd med det utlovade årsarvodet på 100 kr, när han fick veta att kollegan vid grannpoststationen i Ås hade 150 kr för motsvarande uppgift. Han skrev därför den 10 april 1875 till poststyrelsen och begärde 50 kr mer och passade på att nämna att han blivit felinformerad när han åtog sig arbetet:

"Kronolänsman Andersson upplyste, då jag åtog mig ifrågavarande befattning, att Posten passerar denna station endast två gånger varje vecka, men Posten ankommer och expedieras 6 gånger i veckan, alltid nattetid kl mellan 10 och 12".

Poststyrelsen var kallsinnig och meddelade att det "skulle ankomma på sökanden att säga upp kontraktet, därest han ej åtnöjdes med den beviljade ersättningen". Nu tövade Bengtsson åtskillig tid, men när postmästare Johan Bergdahl i Varberg kunde överlämna Bengtssons uppsägning den 24 september 1875 till poststyrelsen, uppgav han "att stationen på ett år icke försålt frimärken för över 30 kr, och sedan station är öppnad i Lindbergs socken, tyckes det vara alldeles obehövt att hålla poststation i Lunden; och borde stationen i Lindberg förläggas till Gunnestorps by i samma socken, varigenom posten å linjen Varberg-Borås undveke den 0,3 mil förlängda vägen om Lindbergs kyrka, vilken väglängd är enligt uppgift ofarbar under vintermånaderna. I Gunnestorp är även prästen boende".

Poststyrelsen beslöt den 15 november 1875 att poststationen i Lunden skulle upphöra med 1875 års utgång. Efter en kommunalstämma med Torps församling

den 17 januari 1876 föreslogs att poststationen i Lunden skulle återöppnas, då Bengtsson var villig att förestå den för 100 kr om året. Detta föranledde emellertid inte någon åtgärd från poststyrelsens sida vid föredragning den 10 mars 1876.

*Det kontrakt som jag inreka på att vara
Poststafjans föreståndare för Poststafjan i Lunden
samt jag härmed delat köppjäga ett med detta års
utgång & upphäva. Lunden den 24 September 1875*

O. Nilsson

Lunne (Skaraborgs län 1875-01-01--11-30)

I anslutning till att kronobrevbärningen upphörde i Västergötland öppnades den 1 januari 1875 en poststation i Lunne med handlanden O P Nilsson som föreståndare. Posten kom dit med gående bud via en linje från Moholm till Våring. Nilsson skulle få 150 kr i årsarvode, men ett helt sådant blev det inte, för den 30 november 1875 drogs poststationen in. Man kan också säga att den flyttades till järnvägsstationen och ändrade namn till Tidån.

Samtidigt sparade postverket in kostnaden för postföringslinjen; den drogs helt sonika in och Lunneborna fick vända sig till järnvägsstationen för att få sina postärenden uträttade. Orsaken till ändringen spårar vi i ett brev den 28 september 1875 från styrelsen för Statens järnvägstrafik till poststyrelsen. Enligt den skulle Tidans station upplätas den 4 oktober 1875 för allmän trafik. Det fanns sedan februari 1863 en överenskommelse om att järnvägsbefälet skulle svara för postgöromål vid sådana stationer där det gick att förena göromålen. Som en följd därav blev lantpoststationer i järnvägsstationers närhet indragna. Exempel på sådana fall finns i detta häfte under rubrikerna Björnekulla, Bockara, Bredestad, Hessleby, Kroppa, Lunne, Malma, Marbäck, Mofalla, Sillhöfda, Sventorpsby, Södra Vram, Tingby, Wallstorp, Wedbo Solberga och Wisnum, d v s ungefär lika många skäl till nya namn som antalet i häftet redovisade namnändringar på grund av risk för felsortering.

Långflon (Värmland 1903-01-01--1903-12-31)

Vid en extra kommunalstämma med Norra Finnskoga socken den 10 augusti 1902 förordade man inrättande av en poststation i Långflon. Kommunalnämndens ordförande Per Martinsson gjorde en framställning i ärendet till poststyrelsen den 27 augusti 1902, följd av ett erbjudande från tullstationsföreståndaren Hallsten Eriksson att åta sig befattningen som poststationsföreståndare. Den 16 september 1902 skrev bevakningskontrollören vid Karlstads tullkammaredistrikt Viktor Pagels till poststyrelsen och intygade att det var av största vikt för tullverkets intressen med en poststation i Långflon, som låg på ett avstånd av 2,5 mil från den närmaste poststationen, Finnskoga-Höljes.

Postinspektör Otto Schütz i Göteborg hemställde i ett brev till poststyrelsen den 22 november 1902 om bifall på framställningen och noterade att någon ökad kostnad för postföring till Långflon inte skulle ifrågakomma, eftersom gångpostföraren på linjen mellan Finnskoga-Höljes och Søndre Trysil i Norge samt lantbrevbäraren på linjen mellan Finnskoga-Höljes och Långflon kunde anlitas för posttransporterna. Hallsten Erikssons årsarvode som poststationsföreståndare skulle bli 60 kr. Poststyrelsen beslöt den 25 november 1902 att poststationen skulle öppnas vid följande års ingång. Den betjänade ett tiotal gårdar i närområdet.

Den 27 september 1903 sade Eriksson upp sitt kontrakt. Frimärken hade dittills under året sålts för i det närmaste 180 kr. Postinspektören i Göteborg föreslog i ett brev till poststyrelsen den 17 december 1903 att poststationen skulle dras in "då annan föreståndare för nämnda poststation, oaktat upprepade försök i sådant syfte gjorts, hittills icke kunnat anskaffas". Poststyrelsen biföll framställningen den 14 december 1903.

En framställning den 18 januari 1904 från representanter för befolkningen att få poststationen återinrättad åtföljdes av ett erbjudande från Hallsten Eriksson att sköta den under de tre första åren för 100 kr om året. Framställningen försågs vid föredragningen i poststyrelsen den 24 december 1904 med anteckningen att man ej funnit skäl att frångå beslutet om indragning.

Såsom kommunombud med uppgift att vara den förmedlande länken mellan lantbrevbäraren och de invånare i området som inte hade någon kontakt med honom fungerade Hallsten Eriksson. Enligt en bestämmelse i Allmän Poststadga kunde kommunombud inte få arvode av postmedel. När Hallsten i ett brev till poststyrelsen den 1 december 1915 anhöll om ersättning med 25 kr om året för bestyret som kommunombud, lät postdirektionen i Göteborg undersöka möjligheterna att återinrätta poststationen. Upplysningar från kronolänsmannen och pastorsämbetet talade inte för ett sådant behov. Poststyrelsen lämnade framställningen utan åtgärd vid föredragning den 15 februari 1916.

		Finnskoga Höljes—Långflon. (Från den 7 januari 1903.)						
0.	—	6,0	2,5	Finnskoga Höljes' poststation	0.	9,0	—	
				Tallåsen				
0	12,30	—		Långflons by	0.	—	2,0	
				Långflons poststation (tullstation)				
				Postföringen å linjen ombesörjes af lantbrevbärare.				

Ett Oscarsfrimärke, stämplat i Långflon den 29 april 1903, såldes under en auktion 1976 för 2200 kr.

Malma (Västmanland 1874-01-01--12-31)

Ett brev från poststyrelsen till länsstyrelsen i Västerås den 12 december 1873 bekräftade i stort sett vad man kommit överens om vid förhandlingar tidigare under året. Till planerna hörde en poststation vid Malma kyrka. Den öppnades den 1 januari 1874 med skolläraren A Rosell som föreståndare. Han fick enligt kontraktet 150 kr om året för sitt arbete, som också innebar "skyldighet att utan särskild gottgörelse två gånger i veckan befordra post fram och åter mellan Malma och Åsby station å Köping-Bernshammars järnväg".

Rosell fick inte sköta posten mer än ett år. Det blev nämligen bifall på en framställning i ett brev den 10 oktober 1874 från ett antal korrespondenter i Bro och Malma till poststyrelsen. Kommissionslantmätaren August Lejdström och organisten C E Malmgren var ett par av dem som undertecknade brevet, ur vilket följande utdrag görs:

"Sedan det visat sig att den nya postanstalten vid Malma kyrka, benämnd Malma, icke motsvarar ändamålet, ity en obetydlighet brev dit ankomma och högst få, om ens några, under över trefjärdedels års förlopp, som postanstalten där hållits öppen, däriifrån avgå, så, då däremot en stor mängd så kallade lösbrev till och från i orten bosatta personer genom kvinnliga föreståndarens för å Köping-Uttersbergs järnväg belägna Åsby station, Carolina Andersson, försorg medfölja den nämnde järnvägs bantåg åtföljande postiljon, varigenom tydligen visas, att meranämnde Åsby station, som är belägen ej fullt 1/8 mil norr om Malma kyrka, är i anseende till sitt läge lämpligare till postanstalt än Malma, vilken åter har ett sådant läge dels att ingen by, intet hemman eller gård, som är belägen söder om den, kan med fördel begagna annan postanstalt än Köpings, och dels att största delen av de personer, vilka besöka postanstalten måste passera stationen innan de komma till Malma och därför hellre uträtta sina ärenden där än färdas längre väg, vartill kommer att posten till Malma alltid avlämnas vid Åsby station för att däriifrån till Malma transporteras; gör således en omväg, få undertecknade vördsam samt anhålla, att postanstalten vid Malma måtte från och med den 1:e nästinstundande januari bliva flyttad till Åsby järnvägsstation".

Hela framställningen, som här ändå återgetts i utdrag, består av en enda mening och speglar på sätt och vis vilka svårigheter det kan vara att tyda texterna i äldre handlingar, även om detta exempel inte är särskilt svårläst men väl trötande.

Det föga eller kanske helt uteblivna nyttjandet av poststationen i Malma ledde naturligtvis till att postmästaren i Köping tillstyrkte sökandenas framställning. Poststyrelsen beslöt vid föredragning den 26 oktober 1874 att bifalla ansökan. Rosell blev uppsagd och stämpel och sigill levererades till persedelförrådet. Där fick man tillverka erforderliga inventarier för den poststation som i stället inrättades i Åsby järnvägsstation med 1875 års ingång. Carolina Andersson blev dess föreståndare med 150 kr i årsarvode.

Marbäck (Jönköpings län 1874-01-01--11-22)

jämte Wallstorp och Wedbo Solberga

Östra stambanan, som efter fullbordandet blev en del av vad vi i dag känner som Södra stambanan, började nå sin fullbordning på hösten 1874. I dess närhet fanns några lantpoststationer som hade öppnats med 1874 års ingång, då ansvaret för kronobrevbäringen i bl a Småland överfördes på postverket. Närheten till järnvägen ansågs göra det bekvämt för befolkningen att uträtta sina postärenden i de efter hand öppnade förenade post- och järnvägsstationerna. Av detta skäl drogs sålunda poststationerna i Bredestad, Marbäck och Wallstorp in den 22 november och Wedbo Solberga den 14 september 1874.

I **Marbäck** hade organisten Gustaf Sundberg utsetts till poststationsföreståndare med 1874 års ingång. Hans kunder hänvisades fr o m den 23 november 1874 till järnvägsstationen i Aneby. Även om det är antagligt att Sundberg ryktesvägen fick veta att indragningen av hans poststation var beslutad, fick han inte något officiellt tillkännagivande om det förrän den 22 januari 1875. Till dess envisades han med att hålla poststationslokalen öppen, men det framgår inte av tillgängliga dokument om han fortsatte att sälja frimärken och stämpla avgående post så länge. Han svarade dock själv för postföringen till och från Aneby, eftersom den ursprungliga förbindelsen till Marbäck poststation, postlinjen mellan Skänninge och Eksjö, upphörde den 22 november 1874.

Sundberg anmälde i ett brev till poststyrelsen den 17 februari 1875, att han utan något riktigt besked om poststationens indragning ansett *"såsom plikt och rättvisa att själv ombesörja postens försling tills något tillkännagivande om stationens indragning hann ankomma"*. Efter poststyrelsens prövning fick han lön för perioden fram till årsskiftet och hans överordnade postmästare Carl Pontus af Burén i Boxholm fick en skrapa av poststyrelsen med erinran om "att en annan gång bättre iakttaga postverkets fördel".

Till föreståndare för den nya poststationen i **Wallstorp** vid postlinjen Skänninge-Eksjö utsågs från starten den 1 januari 1874 handlanden Göran Johanson med 150 kr i årsersättning. Den 40 kilometer långa delsträckan Sommen-Aneby av östra stambanan öppnades för allmän trafik den 23 november 1874 och därmed drog man in diligens- och kärrposterna mellan Boxholm och Eksjö samt poststationerna i Wallstorp, Marbäck och Bredestad.

Den något längre söderut belägna lantpoststationen **Wedbo Solberga** som också hade öppnats med 1874 års ingång drogs också in på grund av järnvägens tillkomst, men något tidigare än poststationerna Bredestad, Marbäck och Wallstorp. Det berodde på att delsträckan mellan Nässjö och Aneby blev färdig tidigare än delsträckan mellan Aneby och Sommen. I ett brev till poststyrelsen den 18 juli 1874 uppgav styrelsen för Statens järnvägstrafik att tåg skulle trafikera sträckorna mellan Boxholm och Sommen samt mellan Aneby och Nässjö dagligen från och med den 20 juli. Efter att ha funderat över möjligheterna att samarbeta med järnvägen också på dessa delsträckor beslöt poststyrelsen den 24 augusti 1874 att postbefordran skulle anordnas där och att poststationen Wedbo Solberga skulle flyttas till järnvägsstationen. "Flyttningen" innebar i verkligheten att poststationen Wedbo

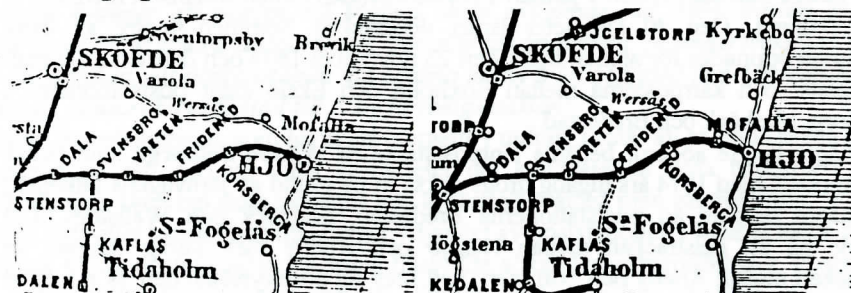
Solberga drogs in, liksom postföringen mellan Eksjö och Flisby. Vice härads-hövdingen C Fries som hade haft hand om poststationen, blev uppsagd och från den 15 september 1874 blev stinsen Truls Nilson Bergh i Solberga järnvägsstation poststationsföreståndare.

Mofalla (Skaraborgs län 1875-01-01--08-31)

Under en kortare tidsperiod fanns det två varandra näraliggande poststationer med namnet Mofalla. Den första av dem öppnades i februari 1874 ett par månader efter att järnvägen Hjo-Stenstorp tagits i bruk för allmän trafik. Den andra kom till i den stora brådska som präglade verksamheten när postverket tog ansvar för kronobrevbäringen i Västergötland med 1875 års ingång. I Skaraborgs län inrättades då inte mindre än 76 poststationer.

Med hemmansägaren J A Emanuelsson i Ebbetorp tecknades ett kontrakt om att han skulle förestå den nya poststationen med 150 kr i årsarvode. Snart nog upptäckte poststyrelsen att det fanns två poststationer med samma namn. Avståndet mellan dem var ca 2 km. Poststyrelsen begärde i ett brev den 9 mars 1875 till järnvägsbolaget dess yttrande över ett uttalande av landskansliet. Där hade man menat "att den å järnvägslinjen öppnade poststationen, såsom belägen i en obebodd skogsmark vid södra ändan av Mofalla socken, dit ingen till allmänt underhåll indelad väg leder, utan olägenhet kunde indragas".

Den uppfattningen delade inte järnvägsbolaget som ansåg att poststationen vid järnvägen såsom den äldre redan vunnit hävd och att den drog till sig affärsrörelse. Bolaget önskade lantpoststationens indragning men menade att om båda poststationerna tills vidare skulle bibehållas, borde den vid landsvägen kallas "Ebbetorp efter det hemman, där nuvarande föreståndare är boende". Poststyrelsen beslöt nu att poststationen vid Ebbetorp skulle dras in, när kontraktet med Emanuelsson upphört att gälla. Uppsägningstiden var tre månader. Poststationen drogs in med augusti månads utgång 1875.

1875 års postkarta

1877 års postkarta

På 1877 års postkarta (till höger) finner man järnvägsstationen Mofalla närmast Hjo och på 1875 års karta (till vänster) lantpoststationen Mofalla. Kartritaren år 1875 tycks inte ha varit medveten om att det redan då fanns en järnvägsstation med namnet Mofalla.

Ragunda station (Jämtland 1885-03-01--08-14)

Förlängningen av Norra stambanan på sträckan mellan Bräcke och Håsjö till Ragunda medförde att en förenad post- och järnvägsstation öppnades i Ragunda den 1 mars 1885. Den fick namnet Ragunda station, men denna datumstämpel kom bara till användning under drygt fem månader.

Den 15 augusti 1885 byttes poststationen nämligen ut mot ett förvaltningspostkontor, vilket ersatte det som hade funnits i Pålgård med namnet Ragunda sedan den 1 november 1861. Det sistnämnda postkontoret blev i sin tur utbytt mot en poststation med namnet Pålgård. Postmästare Knut Alfred Nikolaus Lindqvister, som hade tillträtt tjänsten vid Ragunda postkontor i Pålgårds kyrkby efter formell utnämning av regeringen den 28 januari 1884, fick genom ett telegram från poststyrelsen den 8 augusti 1885 besked om att hans postkontor en vecka senare skulle flyttas till det nybyggda posthuset vid järnvägsstationen. Där fick han en bra bostad en trappa upp med "fyra rum och kök och ett mindre serveringsrum, präktiga garderober, uthuslägenhet med brygg- och bagarstuga, vedbod, visthusbod och redskapsbod". Postkontoret behöll namnet Ragunda som det hade haft alltsedan tillkomsten i Pålgårds kyrkby den 1 november 1861.

Bräcke—Håsjö—Ragunda.

(N. D.)

(Från den 1 mars 1885.)

LX. N:r 108. Dagligen.		Denna spalt läses nedifrån och uppåt.
3,40	Bräcke	11,38
4,37	Nyhem	10,47
5,16	Dockmyr	10,11
6,7	Kälarne	9,18
6,35	Håsjö	8,45
LX. T. Th. L.		Dagligen. N:r 107. LX.
6,50	Håsjö	8,30
7,20	Ragunda station	8,0

M. O. F.
LX.

Poststationen med namnet Ragunda station fanns bara under tiden 1 mars - 14 augusti 1885. Den var förenad med järnvägsstationen och stinsens ansvarade för dess skötsel. När förvaltningspostkontoret med namnet Ragunda flyttades från Pålgård till det nybyggda posthuset vid järnvägsstationen, drogs den förenade poststationen in. Kvar i Pålgård blev en poststation som fick ortens namn.

Poststationer var alltid underställda ett närliggande förvaltningspostkontor eller ett järnvägspostdistrikts ledning, medan postkontoren var självständiga enheter under poststyrelsen. Förvaltningspostkontorens lägsta klasser kallades under åren 1850 - 1881 för postexpeditioner. Denna term återkom med en annan innebörd 1920.

I tidtabellen avser inramade uppgifter tidpunkter mellan kl 18 och 06 enligt modern tidräkning.

Sannagården (Halland 1874-01-01--12-31)

Poststationen i Sannagården inrättades den 1 januari 1874 i Vinbergs socken och fick posten vid den redan tidigare inrättade postlinjen mellan Falkenberg och Svenljunga (på norra sidan av Åtran). Till föreståndare utsågs J A Nilsson med 50 kr i årsarvode. Mer än ett sådant blev inte utbetalat, för poststationen drogs såsom olönsam in den 31 december 1874. Ett halvt år senare drogs en mycket stor del av de poststationer in som hade öppnats i Halland med 1874 års ingång. Man hade uppenbarligen tagit till i överkant vid organisationen av postnätet i samband med att ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket.

Vinbergs socken fick långt senare en förenad post- och järnvägsstation i samband med tillkomsten av Falkenbergs järnväg den 1 oktober 1894, en sen efterföljare till Sannagården, torde man kunna säga.

Setterbo (Västmanland 1874-01-01--12-31)

Den 1 januari 1874 öppnades en poststation vid Johannesberg i Setterbo socken. Fjärdingsmannen J P Jansson blev föreståndare med 100 kr i årsarvode. Han hade enligt avtalet dessutom skyldighet att mot en årlig ersättning av 50 kr befordra posten fram och åter mellan Setterbo och Arboga.

Sedan poststationens olämpliga placering inom socknen påtalats, anmälde postmästare Olof Hemning i Arboga till poststyrelsen *"att postutväxlingen mellan detta kontor och den vid årets början nyinrättade poststationen Setterbo å hemmanet Johannesberg är så högst obetydlig, att någon förändring torde behöva vidtagas"*.

Poststationen hade dittills endast utnyttjats för fjärdingsmannens egen post som varit mycket ringa. Han föreslog indragning av poststationen. Efter veto av kronofogden den 4 april 1874 beslöt poststyrelsen att behålla poststationen till årets slut. Sockenborna hade med något undantag inte haft någon glädje av poststationen men fick en form av serviceförbättring genom att en brevlåda sattes upp vid prästgården i anslutning till poststationens indragning.

Sillhövda (Blekinge 1874-01-01--08-16)

Pastor S Rhenhoff, utsedd föreståndare för poststationen i Sillhövda, som genom kronobrevbäringsreformen skulle öppnas med 1874 års ingång, fick bekymmer från start. Han skrev den 31 januari 1874 ett tre foliosidor långt brev till postkontoret i Karlskrona och talade om att han hade fått en del av poststationens effekter den 15 januari, men att poststationen ändå inte kunde öppnas. Det berodde på att det ännu inte fanns någon postföring till eller från poststationen.

Visserligen hade han ett kontrakt om att skjutsa posten mellan Holmsjö och Sillhövda två gånger i veckan, men han saknade uppgift om var i Holmsjö utväxlingen skulle ske eller vid vilken tidpunkt. I Holmsjö fanns då inte någon poststation. Rhenhoff ville nu veta hur han skulle förhålla sig.

Lösningen tycks ha blivit att han i Holmsjö fick stå och invänta den där passerande postskjutsen för utväxling. Jag har inte kunnat finna något beslut om anställning av en postvårdare i Holmsjö för bevaring av post under tiden mellan de båda postförarnas ankomst. Detta skulle eljest ha varit naturligt och systemet tillämpades på många håll. I boken "På post i Mo härad" har jag bl a berättat om sådan postvård.

Hur som helst blev det en kort saga för poststationen i Sillhövda. När järnvägen Växjö-Karlskrona togs i bruk för allmän trafik, öppnades en förenad post- och järnvägsstation i Holmsjö den 7 augusti 1874. Ett telegram från poststyrelsen den 17 augusti 1874 till postkontoret i Karlskrona har följande lydelse:

"Sedan, enligt telegrafanmälan, posten Holmsjö-Sillhövda numera blivit inställd, skall ock Sillhövda poststation ofördröjligen indragas samt dess effekter till postpersedelförrådet insändas. Underrätta Växjö postkontor om indragningen Roos, Friman".

Stenqvista (Södermanland 1875-01-01--06-30)

Vid postlinjen mellan Eskilstuna och Sparreholm öppnades den 1 januari 1875 poststationer i Stenqvista och Ärila. Till föreståndare för poststationen i Stenqvista antogs folkskolläraren C R Kjellström med 100 kr i årsarvode. Han skrev redan den 18 februari 1875 till poststyrelsen och sade upp sitt kontrakt. Hans tjänstgöring som bland annat omfattade 12 nattpass i veckan, var alltför ansträngande i förhållande till ersättningen. Han erbjöd sig att bli kvar om hans årsarvode höjdes till 200 kr.

Då han inte fick någon bekräftelse, skrev han på nytt den 27 mars 1875 och påminde om sin uppsägelse som skulle gälla efter tre månader från den 1 april. Postmästaren i Eskilstuna hade under remissbehandling redan föreslagit att poststationen "såsom varande alldeles obehövligen, måtte indragas". Poststyrelsen beslöt att dra in poststationen vid halvårsskiftet, sedan landskansliet i Nyköping i ett brev den 21 april bland annat uttalade att "korrespondensen därstädes synes vara ringa och ej heller ingiver förväntan om någon avsevärd tillväxt". Poststationen fick således en livstid på bara ett halvt år.

Sventorpsby (Skaraborgs län 1876-01-01--07-26)

Under rubriken Björsäter har ett antal poststationer nämnts som vid 1876 års ingång fick sina namn ändrade för att undvika felsortering till poststationer med någorlunda likljudande namn. Bland dessa fanns poststationen i Sventorp med skolläraren J Edgren som föreståndare. Han fick efter ett år byta ut datumstämpeln mot en med suffixet *by* för att undvika förväxling med den skånska poststationen med namnet Sventorp. Men namnet Sventorpsby blev också kortlivat.

Man höll under 1876 på att avsluta byggnationen av järnvägen Karlsborg-Skövde. Inte långt från Sventorpsby poststation öppnades järnvägsstationen med namnet Igelstorp. Där inrättades en poststation den 27 juli 1876 och skollärare Edgren fick se sin poststation indragen och postkunderna hänvisade till järnvägsstationen.

Södra Hjortseryd (Blekinge 1876-01-01--07-31)

Med 1876 års ingång öppnades en poststation i Södra Hjortseryd som komplettering av postnätet i Blekinge i anslutning till kronobrevbäringens upphörande. Hemmansägaren Gumme Månsson blev enligt poststyrelsens beslut den 11 oktober 1875 föreståndare med 150 kr i årsarvode. En fråga om sättet för postföringen bidrog till att poststationen tidigt kom i farozonen för indragning. Postförarnas ovilja att färdas på den dåliga vägen men samtidigt deras nej till att fullgöra postföringen gående, som var avsikten från början, ledde till en remiss i vilken den tillförordnade postmästaren i Ronneby C A T Öhrström uttalade följande den 17 februari 1876:

"Poststationen i Södra Hjortseryd är en så obetydlig postanstalt, att densamma kan utan den minsta olägenhet för den korresponderande allmänheten indragas. Hela Södra Hjortseryd består av endast ett enda hemman, som äges av poststationsföreståndaren Gumme Månsson. Fjärdingsmannen där på orten bor något över en fjärdedels mil från stationen; när det händer denna har brev att avsända, låter han själv eller genom bud inlämna dem i postexpeditionen i Ronneby. De vid stationen i Södra Hjortseryd för januari månad använda frimärken har utgjort 12 öre samt de härifrån till Södra Hjortseryd avsända brev ha varit tvenne. Stationen har inga tidningar."

Sedan landskansliet biträtt kronofogdens uppfattning om att poststationen utan olägenhet för tjänstbrevväxlingen kunde dras in, beslöt poststyrelsen att detta skulle göras med juli månads utgång 1876.

Södra Wram (Malmöhus län 1875-01-01--05-31)

Enligt poststyrelsens brev den 17 december 1874 till länsstyrelsen hade ett kontrakt blivit godkänt om att Olof Romberg skulle svara för en poststation i Södra Wram från det följande årets ingång med 250 kr i årsarvode. Under 1875 byggdes järnvägen mellan Bjuv och Billesholm färdig och en förenad post- och järnvägsstation öppnades i Billesholm den 1 juni 1875. Dit hänvisades de som tidigare besökt poststationen i Södra Wram och denna drogs in med maj månads utgång.

Det hjälpte inte att protester kom från ett stort antal korrespondenter i ett brev till poststyrelsen, där brevet blott försågs med påteckning om att ärendet inte ansågs påkalla vidare åtgärd.

Tingby (Kalmar län 1874-01-01--08-09)

Kronofjärdingsmannen A J Gummes blev föreståndare för den poststation som med namnet Tingby öppnades den 1 januari 1874. Han fick 96 kr i årsarvode. Med tillkomsten av järnvägen Kalmar-Emmaboda öppnades en poststation i järnvägens stationshus i Smedby. Därmed var det slut för Gummes som postman. Hans poststation i Tingby drogs helt sonika in den 9 augusti 1874, såsom liggande nära järnvägsstationen. Dit fick de personer vända sig i stället som tidigare anlät Gummes service.

Torpa (Östergötland 1875-01-01--02-28)

Med handlanden Emil Hanell gjordes upp ett kontrakt om att han skulle vara föreståndare för den poststation som med namnet Torpa öppnades med 1875 års ingång. Han fick 175 kr i årsarvode och posten kom till hans affär via en linje mellan Tranås och Rumsquilla tisdagar och fredagar. Poststationen kom att bestå i mer än 90 år, men namnet Torpa hade den bara i två månader. Det ändrades till Ramfall den 1 mars 1875 på grund av att det fanns två andra poststationer med namnet Torpa, en i Halland och en i Västmanland.

Som exempel på förväxling vid sortering sände postinspektör Bergman vid centrala distriktet den 24 januari 1875 ett brev som avstämplats i Stockholm den 9 januari 1875 och bakstämplats vid poststationen i Västmanland den 12 januari samt försetts med flera andra stämpelavtryck innan det till sist hamnat i Sund (Ydre) den 16 januari och kunnat lämnas ut i Ramfall närmast följande postdag.

En initiativtagare till ändring av namnet på poststationen var regementsläkaren M Appelberg vid 1:a Livgrenadjärregementet. I ett fyra sidor långt brev till poststyrelsen den 7 februari 1875 hemställde han "att Poststationens namn måtte så fort sig göra låter, förändras till **Ramfall** efter det hemman, där poststationen för närvarande är förlagd".

Torsebro (Kristianstads län 1877-01-01--06-30)

Som komplettering till postnätet i anslutning till att postverket tog ansvar för kronobrevbäringen inrättades med 1877 års ingång en poststation i Torsebro. Nils Johan Blomqvist blev föreståndare med 150 kr i årsarvode. Ett helt sådant fick han dock inte uppleva, för poststationen drogs in redan den 30 juni 1877. Den ersattes med en poststation i Fjälkestad.

Indragningen av poststationen i Torsebro kan sägas ha varit förutsedd redan vid dess tillkomst. När kyrkoherde Ternström i Fjälkestad fick veta hur den nya postorganisationen planerats, skrev han den 12 december 1876 till poststyrelsen och framhöll det olämpliga i att förlägga socknens poststation till Torsebro. Om denna plats skrev han, att största delen av *"befolkningen skulle nära nog hava samma besvär att där hämta sin post, som om den skulle hämtas i Kristianstad; ja större än som nu är fallet, ty hittills hava de allra flesta breven, de hitgående åtminstone, gått genom min hand och väska"*.

Länsstyrelsen insåg att den ursprungligen valda platsen för poststationen var olämplig och skrev den 23 december 1876 till poststyrelsen, att Ternströms skäl att i stället förlägga poststationen till kyrkbyn var "fullkomligt sanningsenliga och behjärtansvärda".

Turinge (Södermanland 1875-01-01--04-30)

I ett brev till landskansliet i Stockholm den 30 november 1874 bekräftade poststyrelsen att en poststation skulle öppnas med 1875 års ingång "i Turinge med fjärdingsmannen Johan Erik Sundvall som föreståndare mot årligt arvode av 55 kr, däruti ersättning för postföring från Södertälje till Turinge och åter är inbegripen".

Sundvall skrev redan den 7 januari 1875 till kronofogden P A Mellin och bad om hjälp att bli befriad från kontraktet, vars innebörd han inte hade förstått. Under den följande utredningen ansåg kronofogden i sitt brev till länsstyrelsen den 19 mars 1875, att det var "lämpligt och behövt att en mindre poststation bibehålls i Turinge och tager jag för givet att fjärdingsmannen Sundvall bibehåller den befattning därmed, som han redan sig åtagit, under förutsättning att ersättningen lämpar sig efter vägens längd, med beräkning av tvenne postdagar i veckan och utgår med 150 kr årligen".

Så blev det nu inte och trots att landskansliet i ett brev den 12 april 1875 anslöt sig till kronofogdens uppfattning, beslöt poststyrelsen den 16 april att poststationen skulle dras in med månadens utgång. Kanske påverkades beslutet av kronolänsman C A Burströms inlaga i ärendet. Han ansåg nämligen att Turinge poststation kunde "utan någon stor saknad för vederbörande korrespondenter indragas". Poststationen blev således bara fyra månader gammal.

Wisnum (Värmland 1876-01-01--10-31)

En av landets äldre poststationer inrättades i värmländska Wall den 1 augusti 1862. Den 1 januari 1874 öppnades på Gotland en poststation med namnet Wall. För att undvika sorteringsförväxling ändrades namnet på den värmländska poststationen med 1876 års ingång till Wisnum. Då var änkan Maria Andersson föreståndare och fick vid årsskiftet byta ut datumstämpel och sigill mot nygraverade sådana med namnet Wisnum. Hon visste inte då att dessa bara skulle användas tio månader.

Men så blev det, för hon sades upp på grund av en omorganisation av postnätet till följd av att järnvägen mellan Karlskoga och Otterbäcken skulle börja användas för postföring. I hennes kontrakt fanns en klausul om att det kunde upphöra att gälla, om en järnvägsanläggning föranledde förändring av postnätet i området. Hennes försök att få behålla poststationen rann ut i sanden trots att hon i sin framställning därom till poststyrelsen den 12 oktober 1876 fick stöd av såväl kronolänsman E G Lidström som kyrkoherde Joh. Fröding.

Wånga (Skaraborgs län 1875-01-01--10-31)

Bland de många poststationer som tillkom vid 1875 års ingång i Västergötland fanns en med namnet Wånga. Det rådde allttjämt stor brådska i poststyrelsen på grund av ändringar i anslutning till att ansvaret för kronobrevbäringen övertogs och man missade uppenbarligen att namnet Wånga var upptaget av en poststation i Östergötland sedan 1869 års ingång. Misstaget rättades till efter tio månader genom att den västgötska stationen fick suffixet "by" den 1 november 1875.

Då och då blev det ändå förväxling av posten genom att korrespondenter inte alltid använde rätt adress. Conrad Almroth vid poststationen Wånga i Östergötland skrev t ex den 20 juli 1913 till poststyrelsen "att å sådana försändelser, som avses för annan ort med namnet Wånga, detta namn ofta anbringas så att det anses betyda Wånga poststation, samt att **Vångaby och Villands Wånga** ofta skrivas helt enkelt Wånga."

Poststyrelsen beslutade emellertid inte om ändring av någondera av de tre poststationernas namn.

Ågård (Halland 1874-01-01--12-31 eller troligen --1875-06-30)

En av de 23 poststationer som inrättades inom Falkenbergs förvaltningsområde med 1874 års ingång låg i Ågård i Skrea socken. Länsmannen L P Bernström åtog sig att befordra posten dit från det ca halvmilen avlägsna postkontoret i Falkenberg. Han blev också anställd som poststationsföreståndare i Ågård. För detta arbete samt för postföringen avtalades ett sammanlagt årsarvode på 150 kr. Det var åtskilliga halländska poststationsföreståndare som i den nya organisationen också skulle ansvara för postföringen. Inom Falkenbergs postområde tecknades 13 sådana avtal, av vilka det med länsman Bergström måste anses som ett av de för entreprenörerna förmånligaste när det gäller ersättningen. Ett avtal med länsmannen A T Ahl i Bössgård var dock ännu bättre, även med hans ögon betraktat.

Skrea församling blev dåligt tillgodosedd med postservice genom att dess poststation med namnet Ågård inte var centralt placerad. Detta kom till synes vid komunalstämman i skolhuset den 21 juni 1874. En oförsiktig protokollsanteckning om att sockenborna kunde använda sig av postkontoret i Falkenberg var tillräcklig för poststyrelsens beslut att dra in poststationen med 1874 års utgång. Detta hävdar Nylander i boken "Sveriges fasta postanstalter genom tiderna", något som också ortstämpelkatalogerna tagit fasta på i alla utgåvor sedan dess. Poststationen skulle således bara ha blivit ett år gammal. Vissa uppgifter tyder på att den fanns kvar ett halvt år, under sista kvartalet flyttad till Skrea skolhus. Turena kring detta har jag redovisat i häftet "Något om kortlivad post i Halland".

Åkers Bruk (Södermanland 1875-01-01--12-31)

Organisten P U Björklund blev föreståndare för en poststation som med namnet Åkers Bruk inrättades vid diligenslinjen Strängnäs-Mariefred med 1875 års ingång. Han fick i årsarvode 106 kr. Med årets slut drogs poststationen in. Bakom förändringen spårar vid bl a poststationens olämpliga läge i förhållande till vägnätet. Redan den 11 februari 1875 skrev länsmanen i Åkers härad Oscar Flodman, att poststationsföreståndaren *"utan åsyftad verkan å postexpeditionen i Mariefred gjort anmälan därom att, oaktat Kungl.Generalpoststyrelsens föreskrift att Åkers Bruks poststation skulle utväxla post med postkontoret i Strängnäs, sådant nu icke kan äga rum emedan den postiljon, som för post å linjen Strängnäs-Mariefred med undantag av ett par gånger i början uraktlätit att åka upp till stationen"*.

I den brådska som rådde vid planeringen under åren 1874-1877 var det inte ovanligt att vissa detaljer var okända om postlinjernas sträckning i förhållande till läget för de nytillkomna poststationerna. Ett liknande fall har jag redovisat i boken "Posthistoria från Ljungby kommun" i avsnittet om poststationen i Boaryd.

Postiljonen A G Andersson avgav en förklaring den 21 februari 1875, till vilken fogades ett intyg av poststationsföreståndare Bjömlund om *"att vägen från kyrkbacken ned till Åkers Bruks Poststation ej med Diligensen kan passeras"*.

Ärendet fick en oväntad upplösning genom att landskansliet i ett brev till poststyrelsen den 2 juni 1875 fann *"sig icke kunna underlåta tillstyrka att poststationen indrages"*. Poststyrelsens beslut dröjde dock till dess man undersökt trafikens omfattning vid poststationen, men med årets utgång upphörde poststationen.

Åryd (Blekinge 1874-01-01--07-31)

Utmed den redan befintliga postföringslinjen mellan Kristianstad och Karlskrona inrättades med 1874 års ingång flera nya poststationer för att förstärka det postnät som skulle ersätta kronobrevbäringen. En av de nya poststationerna hamnade i Åryds församling och fick socknens eget namn. Till föreståndare antogs skolläraren W Johnsson med 150 kr i årsarvode. Från och med augusti 1874 döptes poststationen i Åryd om till Märserum, detta för att undvika förväxling med den poststation, som med namnet Åryd inrättades den 7 augusti 1874 vid järnvägen Växjö-Karlskrona.

Åsbo-Sönnarslöf (Kristianstads län 1874-01-01--11-30)

Vid den redan befintliga postlinjen Åby-Helsingborg inrättades med 1874 års ingång en poststation i Sönnarslövs kyrkby. Den fick namnet Åsbo-Sönnarslöf och till föreståndare antogs handlanden P Nilsson. Närheten till postkontoret i Åby by, där

det fanns ett postkontor (från 1877 med namnet Klippan), bidrog till att den lilla poststationen utnyttjades föga. Det var därför bäddat för indragning, vilken poststyrelsen beslöt genomföra den 30 november 1874.

Öbnebo (Östergötland 1919-06-01--11-30)

Den 29 juni 1915 undertecknade ett antal personer i Görstorp, Brytsebo, Öbnebo, Gottenvik och Isnäs ett brev till poststyrelsen med anhållan *"att snarast möjligt poststation måtte öppnas vid Öbnebo anhaltstation å Norrköping-Arkösundsbanan"*. Postmästaren i Norrköping tillstyrkte framställningen och poststationsföreståndarna i Jonsberg och Arkösund hade inga egentliga invändningar. Däremot ansåg kronolänsmanen inte att det fanns något behov av en poststation i Öbnebo och på postdirektionens förslag lämnade poststyrelsen ärendet utan åtgärd.

Två ytterligare hänvändelser ledde emellertid till att ett avtal tecknades med handlanden Carl David Svensson om att ha hand om en poststation i Öbnebo från och med den 1 juni 1919 (diarienummer I b 1919:719). Han fick 240 kr i årsarvode jämte ett dyrtidstillägg på 120 kr.

Postmästaren i Örebro påtalade ofta förekommande förväxling av Örebro med Öbnebo vid sortering av post. Efter kontakt med ortnamnskommissionen beslöt poststyrelsen att ändra poststationens namn till Gottenvik den 1 december 1919.

När poststationen så småningom skulle förenas med järnvägen kunde man inte återgå till Öbnebo, som fortfarande var järnvägshållplatsens namn. Vid detta tillfälle ändrade man inte hållplatsens namn till Gottenvik utan till Isnäs, varför poststationen måste byta namn ännu en gång, nu den 1 januari 1939.

Österåsen (Västernorrland 1902-02-01--1902-04-30)

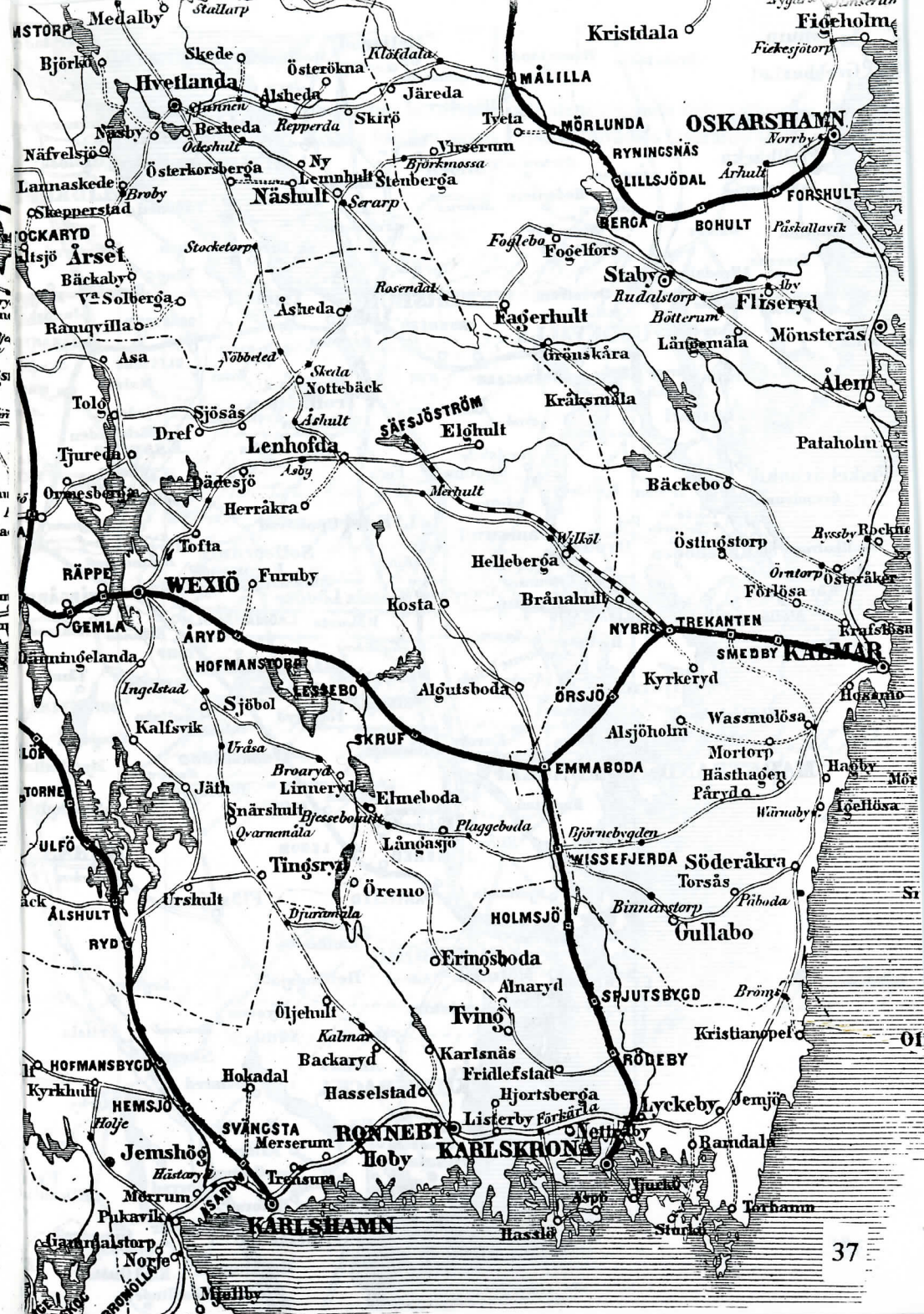
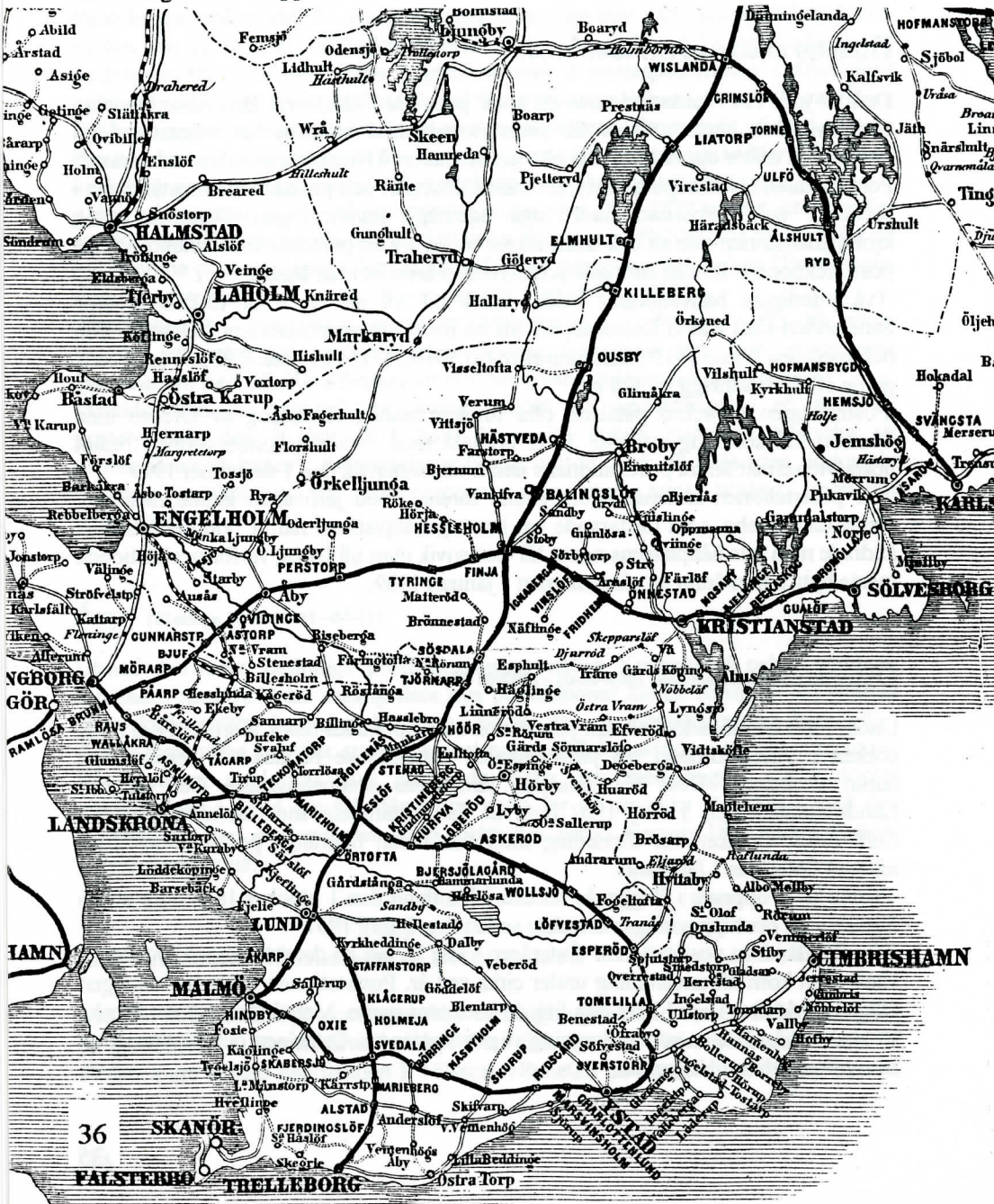
Under blott tre månader fick den poststation som öppnades den 1 februari 1902 i Eds socken i Västernorrland vid järnvägslinjen Jörn-Bräcke behålla sitt ursprungliga namn Österåsen. Dess föreståndare, järnvägens stationsmästare Carl August Lundqvist fick den 1 maj 1902 byta ut datumstämpeln mot en med gravyren ÖSTERÅS. Orsaken var förväxling med den redan befintliga poststationen med namnet Österåsen i Jämtland.

Denna hade öppnats i Häggenås socken i Jämtland den 1 oktober 1865 efter att ha funnits som postuppsyningsmansplats sedan den 1 april 1857.

Den jämtländska poststationen Österåsen torde ha fått en datumstämpel i början av 1869. Den kom till användning under cirka sex år. Poststationen flyttades nämligen till Häggenås den 1 april 1875 och fick då socknens namn. Mera korrekt är det kanske att beskriva ändringen som indragning av poststationen i Österåsen och inrättande av en ny poststation i Häggenås.

Kartor

Största antalet av kortlivade poststationer fanns under 1870-talet. Jag har valt att på dessa sidor visa reproduktioner av delar av de postkartor som gällde år 1875 då största antalet av de poststationer fanns som hade tillkommit på grund av att kronbrevbäringen skulle upphöra.

Leveransjournal

Som exempel på anteckningar om levererade och återlevererade datumstämplat för kortlivade poststationer återges här den sida i Persedelförärdets leveransjournal som avser Falkenberg år 1874.

Falkenberg

		Debit			
Januari	2	23 beflädd, 23 skipten, 23 ordstämplat, 23 väghälsor, 23 par väghälsor, 23 messing		8/1	
		23 stampellin		8/1	
	70	30 pisan N. 3		8/1	
	12	10 poststämplat / 3 stäm N. 3		8/1	
	18	69 ordstämplat		2/1	
Mar	16	22 pisan, 22 beflädd		20/3	
	23	1 beflädd, 1 skipten, 1 pisan, 1 beflädd, 1 väghälsor, 1 par väghälsor, 1 messing, 1 par väghälsor, 1 stampellin		9/4	för drängens
	28	1 beflädd, 1 skipten, 1 pisan, 1 beflädd, 1 väghälsor, 1 par väghälsor, 3 stampellin, 1 messing, 1 par väghälsor, 1 stampellin		utgår	Abid
April	1	1 pisan, 1 beflädd		3/4	
		Credit			
nov	9	3 beflädd, 3 skipten, 3 pisan, 3 beflädd		12/1	för Romared, Rya & Eskhult
		2 23 par väghälsor, 3 väghälsor, 9 ordstämplat, 3 messing, 3 par väghälsor		11/1	